

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körut 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és Ünnepnep után is.

II. év.

Budapest, 1898, kedd, július 19-én.

198. szám.

A varázsfü.

Tul a Dunán a gazdákat koldusokká tette a jég. Ez elemi csapás volt és épen úgy érthető volna például Aradmegyét is, ahol pedig ugyanakkor Krivány János is derekasan segédkezett az elemeknek. Ő tudniillik az árvák pénzét verte el. Ha a kettős csapás véletlenül egy területet sujt, ma nem közönséges dolgoknak vagyunk tanúi. Tul a Dunán ugyanis azt mondják: el kell engedni az adót, — Aradon pedig az a jelszó: föl kell emelni az adót. Így vált egyszerre az adó varázsfüvé, amelyik minden bajt meggyógyít. El kell engedni és segítve van a gazdákon; föl kell emelni és nem szenvednek rövidséget az árvák.

De nem jó dolog, hogy ez a varázsfü divatba jöjjön.

A gazdákon, akiket elemi csapások sujtottak, kétségtelenül segíteni kell; és az árvák vagyonának sem szabad kézenkőzön elkallódnia. Ez természetes. De ha már abban a tekintetben sem vagyunk egészen megnyugodva, hogy vajjon az adóelengedéssel csakugyan azokon segítünk-e, akik reászorultak és nem halászszák-e el a segítséget azok, akiknek a termése igen kedvezően volt biztosítva; az meg épenséggel aggodalomba ejt, hogy vajjon az adóemelés helyes módja-e a meglopott árvák kárpótlásának. Mert az nem egészen mindegy, hogy ez a kárpótlás kiket terhel. Sőt minket ebben a pillanatban inkább érdekel ez a kérdés,

mint az az erkölcsi lecke, amit Krivány ur miatt az egész ország fejére fognak olvasni. Mert sikkasztó máshol is akad a végén nem ők a fokmérői egy ország erkölcsének. Hiszen ha az ember elolvassa épen ma, hogy a murciai lelenczházban husz csecsemő kivételével valamennyit éhen hagytak pusztulni, azt kellene ebből következtetni, hogy Spanyolországban minden megyére esik egy Heródes.

Hát ne általánosítsunk. És vegyük Krivány urat annak, ami: egy közönséges fráternek, aki véletlenül több pénzhez tudott hozzáférni, mint sikkasztókollégái. Hogy épen Aradmegyének volt hozzá szerencséje, azért sajnálni kell a megyét, de nem elítélni. Mert csak a véletlenül múlt, hogy Krivány ur ott telepedett le, különben pedig nincsen olyan árvaszék, ahol ugyanezt meg nem tehetné volna. A megye ugyanis sok más munkára is gyöngé, az árva-ügyek kezelését pedig kezdettől fogva sem lett volna szabad reája bízni. Nincs meg hozzá a szervezete. Ezért nem aludt el husz esztendő óta az a szemrehányás, hogy az árva-ügyek rendezése alkalmával a nehézkes vármegyére kellett volna utolsó sorban gondolni. Az árvák ügye, amennyiben jogi természetű, a bíróságra tartozik, amennyiben pedig pénzügyi oldala is van, ennek kezelésére az állam illetékes. Ez világos. S a törvényes rendezés idején mégis a vármegyére háritották az egészet, ahol szerencsésen elzúllott. Ma aztán közmondá-

sos, hogy micsoda jó kezekben van az árvák pénze.

De a megye nem bűnös, a megye maga is áldozat. Olyan feladat teljesítését bízta reá az állam, amihez nincsenek meg a legszükségesebb eszközei. Husz esztendővel ezelőtt is tudhatta volna ezt az állam, azóta pedig minden esztendőben, de talán minden nap is láthatta, hogy hibát követett el. Utóljára már nem is tagadta, csak a generális-reform idejéig kért halasztást. Időközben pedig a vármegyék gyöngé lábakkal botorkáltak minden uton, az árva-ügyekben meg épenséggel léptenyomon megbotlottak. Ma egy kisebb rendtelenségről jött hír, másnap egészen csinos botrányról. S az állam még sem tette meg, amit pedig a közigazgatás államosításától függetlenül is megtehetett volna, hogy az árva-pénzek kezelését kivegye a vármegyék kezéből. Mig aztán most Krivány János azzal a negyedmilliócskával meg nem szökött. Most talán mégis történik majd valami.

Ebben a tekintetben szinte tanulságosan torlódtak az események egyetlen városban, ahol könnyen lehet őket áttekinteni. Mert ott látjuk most egymás mellett, hogy lehet ugyan sikkasztani az állami adópénztárból is, csak úgy, mint az árvák vagyonából, de az még sem egyforma csapás. Pedig hát az állami pénzekből csak úgy nem kallódhatnak el megtérítés nélkül semmi, mint az árvák vagyonából. De mig az elsikkasztott adópénzek megtérítése az egész ország te-

Verselő parasztok.

Csak azok a versek kélnék a tanyákon öntudatlan, a szerzők nevének ismerete nélkül, amelyek nóták is egyuttal. A másfajta verseknek odakint is meg van a szerzője, de még pedig nagyon is. Van odakint költő, sok. El se hinnék, hogy ép most, mikor a verses irodalom iránt általános közöny mutatkozik, a mezőségek népe mennyire fölkapta ezt a tudományt. Emberek élnek köztük, többnyire öreg parasztikus emberek, kiknek egyéb kenyérkeresetük sincs, csak épen a verselés. Irnak a lakodalmakra mondókákat, nemkülönbén névnapokra, torokra és bizonyos, miként ezek a versek odakint jobban tetszenek, mint bármi másfajta. Mivelhogy az ő eszük járása van, az ő élezelődésük jelenik meg a rigmusokban s nem is késnek sikerültebb helyeknél a fejszoválással:

— Az apja teremtésit, de furfangos!

Ilyen például a belső-tanyákon az öreg Katona Pál. Verseket szerkeszt a tanya-ablakban s mikor négy oldalra való van belőle, a városba jön és kinyomatja. Odakint aztán két pénzért meg négy pénzért veszik. Nem kell félreérteni, nem szociálista izü dolgok ezek. Rossz tákolások, de hazafiság sok van bennük nagyon és Kossuth Lajos neve egyből sem

hiányozhatik. Öreg Katona Pál igen büszke e dolgaira s nevét így írja: Én, Katona Pál, tanyai költő. Kalapján leginkább nemzetiszin szalag szokott lenni, a mellén néhány alkalmi érem és mint költőhöz illik, kard az oldalán. A kard félig veresre van festve s ha Katona Pál időnkint úgy véli, hogy a haza veszélyben van, kihuzza tokjából e fegyvert s mint ország pristáldja, meghordozza a véres kardot a tanya között. Így él öreg Katona Pál, ki professzionátus költő, vannak azonban rajta kívül, kik csak úgy maguknak verselgetnek. Mindenféle papirlapot teleírnak s aztán egymás mulatságára elolvasák. De nevetnek is neki nagyot. Például tavaly Sebők János arról szerkesztett verset, hogy Jézus urunk mint fogott ki a kukaczkon. Mint mindenek okulására alább következik:

A nyóczszázkilenczvenötbe
Sok porkukacz vót a földbe.
Elrágta a kukoriczát,
Csuffá tőtte a földmunkát.

Jámor szüzek a kápolnánál
Imádkoztak az Ur Jézusnál.
Jézus nagy fölhöt kérékitőt,
Röttentő sok esőt ledűtőt,
Fojt az eső, mint a patak:
A kukaczkok főpukadtak.

Azt lehet mondani, hogy e magányos

versfaragók leginkább gonykölteményeket csinálnak, már persze ahogy értenek hozzá. Ha bántja valami őket, valamely felsőbb rendelkezés vagy törvény, arra azonnal van hat vers is a tanyákon. Ez önkénytelen terem s arra az időre emlékeztet, mikor szabad ujság nem lévén, röpke versek paskolták a hatalmasokat. Ami nem kedvük szerint való, azt megverselik. Szeged például mindjárt a nagy viz után vámmal zárta el magát a tulajdon tanyai népétől, hogy a bevételeit fokozza. Odakint pedig van harminczkétezer ember, kik ezt azóta semmi módon elfelejteni nem birták. Bántja őket a fizetés, még inkább a rettentő sok álldogálás, ami a kapuknál van. Ők ugyanis leginkább hetivásáros napokon érkeznek be s ilyenkor négy-ötszáz kocsi áll egy-egy kapu előtt. Mig ezt végigvámolják, a vége addig ácsorog és szidja a várost. Téli áldatlan, havas hajnali időben van is némi joga ahhoz, hogy mérges legyen. De ebből a versébe nem jut semmi. Abban csak figuráz, mint ebben is:

Szeged város le van zárva,
Kapuba az istorázsa.
Fölkérdöznek, hogy mit viszó,
Nézik mönnyi pézt fizető?!

— Én itt nyócz pár ludat viszók,
Nyóczvan karajczárt fizetők.
Egy csirkéjér két karajczárt:
Pajtás, nem iszunk pálinkát.

rületén oszlik el, addig a vármegye a maga kis területéről kénytelen a kárt összeszedni. Amott senki sem érzi meg, ha gonosz emberek vissza is éleik a beléjük helyezett bizalommal, ellenben itt a szegény megyebeli paraszt vagy tanító méltán elgondolkozhatik, hogy mi okon kell neki nagyobb terheket vállalnia, mert a székvárosban egy jókedvű himpellér állandóan megvendégelte a pajtásait. Azt a pótadót ugyanis ők sínylik meg és nem az a városi kereskedő vagy vendéglős, akiknek némi kis jövedelmük is volt a sikkasztó jókedvűből.

Ezért mondtuk, hogy nem jó dolog, ha az adót varázsfünek teszik meg. Mert furcsa az. Amikor elengedik, a szegény ember érez belőle legkevésébbet; mikor pedig fölemelik, a szegény ember roskad meg alatta legelőbb. Máskülönben se nagyon szerelmes az adóba, így meg tulságosan is meggyűlölné. Azt pedig az állam bálná meg. Törvényes intézkedésekkel kell tehát fölőssé tennie, hogy e fajta szerencsétlenségek idején a vármegyék mindjárt pótadót vessenek ki a szegény lakosságra. Ez az állam érdeke...

POLITIKAI HIREK.

Goluchowski távozása. Egy bécsi antiszemita lap ma azt ujságotja, hogy Goluchowski külügyminiszter a legujabban történt montenegrói dolgok miatt elhagyja állását és utódja Kállay Béni lesz. E hírrel szemben bécsi tudósítónk a következőket telefonozza: Az a hír, mintha Goluchowski állásától megválna akarna, a „N. W. T.” értesülése szerint, teljesen alaptalan. Együttal kijelenti a „N. W. T.”, hogy Goluchowski párisi útjához fűzött politikai kombinációk nem felelnek meg a valóságnak. Goluchowski minden évben Franciaországban nyaral és rokonságát is meglátogatja, ami párisi útjának főoka.

Minisztertanács. E hónap 27-én lesz a legközelebbi minisztertanács, melyen valamennyi miniszter részt vesz. A minisztertanács, értesülésünk szerint, foglalkozni fog a politikai helyzettel, továbbá a vámtarifa enquete határozataival.

Az új kereskedelmi államtitkár.

Epen egy hete adtuk hírt róla ezen a helyen, hogy a kereskedelmi miniszterium államtitkárja, farádi Vörös László beadta lemondását. Ugyanakkor jelentettük azt is, hogy alig van remény rá, hogy a magyar királyi kereskedelmi miniszterium buzgó vezetője megmaradjon hivatalában, noha mindenki a legmelegebben óhajtja ezt, akinek a magyar közlekedésügyhöz, a kereskedelmi miniszterium dolgaihoz némi köze van.

Ma már bizonyos, hogy Vörös László nem marad meg hivatalában s értesülésünk szerint ő felsége a király Ischlben már nemcsak elfogadta Vörös László lemondását, de már utódját is kinevezte. Az elbocsátásról és az új kinevezésről szóló legfelsőbb kézirat a hivatalos lap holnaputáni, szerdai számában jelenik meg, s Vörös László utódja Schmidt József miniszteri tanácsos, a szabadalmi hivatal elnöke lesz.

Teljes elismeréssel vagyunk Schmidt József kiváló egyénisége és sokoldalú képességei iránt, nagy megnyugvásunkra van, hogy a kereskedelmi miniszteriumba olyan államtitkár kapunk, kinek munkabírása, szorgalma és megbízhatósága közismert. Jó államtitkár lesz, betölti majd helyét, az bizonyos. De az elődjét elfeledtetni nem fogja. Ez is bizonyos. S esztendőkön keresztül, — ha ugyan esztendőig lesz hozzá szerencsénk, — emlegetni fogjuk mi is, mások is, hogy valamikor, negyedfél esztendőn keresztül Vörös László töltötte be ezt a helyet.

Schmidt Józsefet, dacára, hogy élete javarészen keresztül „hivatali ember” volt, büroban lakott, jóformán egész Magyarország ismeri. Oka ennek az, hogy nem egy hivatalban volt. Mindenfelé megfordult.

Pályáját az új államtitkár a székesfehérvári cisztercita gimnáziumban kezdte. Az emberek rendszerint nem szokták pályájukat a gimnáziumban kezdeni, de Schmidt József ott nemesak lírai költeményeket adott be az önképzőkori pályázatokon, de egy lángeszű,

pufók diák mellett ült, akit úgy hívnak, hogy Wekerle Sándor.

S ez már jó kezdet.

Schmidt József ügyvédi pályára készült, s ügyvédségen is kezdte. De hamar megunta ezt a mesterséget, mely sehogy se illett a karakteréhez. Nem tudott végrehajtani. S ez nagy baj az ügyvédi pályán. Csakhamar hivatalt keresett s elsőbbsen a jogügyi igazgatóságba került. Itt se maradt sokáig, mint ahogy későbbi hivatalos pályáját is az jellemzi, hogy sehol se maradt sokáig. Némelyek ebben rossz óment látnak. A jogügyi igazgatóságából Schmidt József a földművelésügyi miniszteriumba került, ahol rövid idő multán miniszteri tanácsos lett és Kozma Ferencz halála után ő vette át a lótenyésztési ügyosztály vezetését. Nem tudta ugyan mindenki megérteni, hogy a jogi tudományoknak mi köze a lovakhoz és viszont, de azt csakhamar mindenki nagy elismeréssel konstata, hogy Schmidt József ezen a pozíción is kitűnően megállotta a helyét.

Általános meglepetés volt akkor is, amikor Graenzenstein Béla államtitkárrá lett és Schmidt Józsefet nevezte ki a kormány a mileniumi kiállítás igazgatójává. De ez a meglepetés is megnyugvássá és valóságos örömmé változott, mert a sokoldalú, puritán jellemű férfi olyan igazgatója lett a kiállításnak, amint csak a mesékben lehet találni. Akinek csak dolga volt vele kétesztendő müködése idején — pedig volt vele dolga vagy tizezer embernek — azok elbámultak az egyszerű beszédű, minden ízében magyaros észjárású igazgató bámulatatos sokoldalúságán. Hogy az ezredéves kiállítás világeseménynyé lett, hogy Európaszerte beszéltek róla és bámulták, hogy Magyarország egyik büszkesége az utóbbi félszázad történetében, annak érdeme jórészt Schmidt Józsefé, a csendes, keveset emlegetett, elzárkóztott dolgozó igazgatóé.

Ugyanolyan csendesen dolgozott ez ideig a szabadalmi hivatal élén, vagy talán még csendesebben. S ez a kitűnő tulajdonsága bizonyosan nagy elismerésre talál majd a ke-

Ez utóbbi szóval azt példázza, hogy mielőtt a városba érne, mielőtt árulhatna valamit, már elszedik vámba a pénzt, előbb a nyolcz pár ludért a nyolcz hatost, az egy csirkeért az utolsó vasakat s így nem marad garas palinkára.

Emezt pedig az öreg Mihály írta, kinek más nevét nem is tudom. De alighanem a Börscök-hadból való. Lent lakik messze a zádkányi határ alján, egész az átokházi pusztaszélén. Kocsival arra járván, a csárdánál megálltunk, miután a kapás hajtotta a lovakat. Ő ugyanis annyira tudja válogatni a minél rövidebb utakat, hogy minden helyre elér, ahol csak bort mérnek. A csárdába bemenni nem volt érdemes, mert hétfőn volt az idő, kora délelőtt s néhány kalap alatt virradt legény még vasárnapról ott maradt. Ténferegtek bent, palinkát ittak, tántorogtak, nem volt már rajtuk emberforma. Szomorú kép, mikor már dologra adott napon mindenki munkában van s e pár erős fiu itt oly gyámoltalan, hogy egy gyermek is fel tudná őket lökni. S azonfölül a trachoma — valami borzasztó az. A legénység közt nagyon van ez a baj. Az álmatlan éjszaka, a füst, az ital az amugy is beteg szemeket ilyenkor oly csodálatos formálanná tesz, hogy ha rájuk néz az ember, azonnal érzi, hogy fáj a tulajdon szeme is. Gy hát inkább csak kint maradtunk a padon

a ház előtt. A bor szomorú volt, a kapás is inkább elment mellőle a lovakat itatni. Társam, ki ismerősebb e tájon, mondta:

— Ni, ahol ül Mihály bácsi.

Csakugyan ült is ott egy öreg eperfa alatt a malomkövön egy ember. Ráhajolt a köré egészen, kis könyv volt a keze előtt, abba betűket irt figyelmesen.

— Az ám — mondta visszatérőben a kapás is. — ez Mihály. Ejnye de régön nem láttam, ojan valami harmincz esztendő körül. Egyször de mögvertük egymást legénykorunkban valami lány miatt. Hej lányág, lányág... folytatta nevetve s ismét csak a szomorú borhoz folyamodott.

— Mit csinál kend, Mihály? kiáltott aztán hozzá.

Az öreg ember fölnegett, meg ismét le- nézett a kis könyvbe.

— Kötök, felelte.

— Versöt?

— Hát.

— Miről, Mihály bácsi? — szólt át a társam.

— Miről, uram, szólt keserűen vissza az öreg, hát miről lehetne. A vejemről.

— Valami igen rossz veje van neki.

Nem sokáig, szerkesztett már az öreg, mi onnan is látszott, hogy a plajbászsal a papir aljára igen nagy pontumot nyomott. Azután közeledett

— Adjon isten jó napot.

— Adjon isten.

— Mindnyájunknak.

— Mindnyájunknak.

A fogadtatás teljesen kielégítvén, kinyitotta a kis könyvet s azt mondta:

— No.

Ez annyit jelentett: hallgassák mög. A möghallgatásra való dolog itt következik:

1.

Bécsi Ümre okos legén vótá,
Az én lányommal összebarátkoztá.
Mert te aztat párodnak elvitted,
Apját anyját szörnyen csuffá tötted.

2.

Elvitted a kedves szögalóját,
El is vitted véle mindön bizodalját.
Lám éczaka kilencz óra tájba
Előgyüttál az ipad házára.

3.

A mögváltó istenömet szittad,
A szüvemet így szomorítottad.
Még idővel eztet is mögbánod,
Nem lösz neköd nagy epörfás házod.

— Ez egy vers — mondta elégedetten az öreg ember — de van más is. Abban van csak végtép leírva.

— Ezt halljuk hát.

— No.

1.

Azt gondóttad, hogy te okos löszö,
Ha engömet szörnyen csuffá löszö.
Csuffá tötted éppen tenmagodat,
Nem kapod el az én birtekomat.

reskedelmi miniszteriumban, ahol ez idő szerint nagyon szeretik a csöndes visszavonultságot. Hogy mennyire jó kereskedelmi államtitkár lesz Schmidt József a mostani miniszter idején, arra egy jellemző epizódot mondhatunk el a leendő államtitkár igazgató korából.

A kiállítás igazgatóságának annak idején sajtóirodája is volt és ennek a sajtóirodának egy vezetője. Maga elé csitálta egyszer az igazgató a sajtó informátorát s megkérdezte tőle, hogy mi a programja.

Félórás szóközön következett erre. A buzgó tisztviselő nem szünt meg elmondani, hogy mi uton-módon akarja a sajtót informálni, a külföld érdeklődését fölkelteni, a kiállítás ügyét örökké ébren tartani. Annyi volt a terve, hogy a fele is sok.

Mikor javában beszélt és tervezgetett, egyszerre szavába vágott az igazgató:

— Kedves barátom! Ez nem program. Majd megmondom én, hogy mi az ön programja. Akármir is a lapoknak, akárhány cikket küld be vagy hirt, egy dolgot tartson szem előtt: Én nem csinálom semmit, a titkár se csinál semmit, a műszaki osztály se csinál semmit, ön se csinál semmit: mindent a miniszter csinál.

Ez volt a Schmidt József programja igazgató korában. S nagyon jó program volt, mert államtitkár lesz vele. Ha hű marad programjához, nagyon jó államtitkár lesz — a miniszterének.

Vörös László államtitkár, aki még e héten távozik hivatalából — mint halljuk — a „Magyar helyi érdekű vasutak részvénytársasága” iparkodik megnyerni elnöknek. Mindenestre némi vizsgálat, hogy legalább a helyi érdekű vasutak jó kezekbe kerülnek.

A vám-ankét.

(Harmadik nap.)

Tarlózás: ez a vám-ankét mai napjának szignaturája. Nagyonbár kisebb emberek beszéltek és szomorú dolog, hogy ők is nagy politikát csináltak, a helyett, hogy azokról a

2.

Ugyan mér nem mondd az anyádnak, Mér nem irati rád a fődét, a házat? Mert a Jóska, Miska ha mögtunnak, Bécsi Ümrét bizonyos hogy mingyár elzargatnák.

3.

Próbájjá most mán csösznek mönni, Próbájjá a gazdáddal összeverekönni. Én már neköd tiszta szüvbül mondom, Most már terád nincsen sömmi gondom.

Az öreg becsukta a könyvet s hosszút sóhajtott:

— No — szólt — most mán majd előmék.

— Hát ez a veje kendnek — kérdezte a kapás — akit itt hánytorgat kend, most möre van?

Az öreg embert annyira szíven találta a kérdés, hogy felelni sem tudott rá. Ha szól, talán a könyve is hull hozzá azonnal. Csak szóval mutatott be a nagy újjával a csárda felé, melynek ajtaján át zagyva hangok, káromkodások törtek elő. Hát odabent van a Bécsi Ümré még tegnaptól fogva s ez okból szerkesztődött a kétrendbeli vers. A vén embert annyira elfogta az indulata, hogy még csak nem is köszönt, hanem megindult s elhaladt.

Nem sokkal később láttuk a kocsiból, hogy halad az öreg lassan az ezüstsín homokban, kezében a kis könyv és mentében olvassa a verseket, miket tulajdon fájalmára írt.

Tömörkönyv István.

tényekről nyilatkoztak volna, amelyeket a maguk szűkebb látókörében ők jobban ismernek a nagypolitikusoknál.

Azonfelül ki kell még emelni általános jellemzésül, hogy ma is sok keserű támadást keltett az agráriusok felvonulása, amelynek hatását különben ma két agrárius szónok: Rubinek Gyula és Bernáth István igyekezett gyöngíteni, a politikai érdekeinkkel összhangzásba hozni.

A nagy politikát csinálók sorából mégis kivált Bacher Emil, aki — nagyon helyesen fogva fel szerepét — a gabona- és különösen a liszt-vámokról beszélt. Mandello Gyula tudományos apparatussal, nagy figyelem mellett méltatta a tervezetben megvalósított kereskedelmi politikát s felhívta a figyelmet a kartellek és a fogyasztási szövetkezetek ügyére, valamint a hatályosabb szociálpolitika szükségére is. Bedő Albert a vasipar, Lázár Pál a gépipar érdekében szólott, míg Deil Jenő és Smialovszky Valér a magyar ipar fejlesztésének fontosságát vitatták.

Nagy figyelmet keltettek hatvani Deutsch József fejtegetései, aki sok keserű igazságot mondott arról, hogy miért maradt hátra eddig a magyar ipar és hatással mutatta ki, hogy közös vámterület alapján is lehet ipart teremteni. Csakhogy ahhoz emberek kellene.

A délelőtti tárgyalás.

Csak nagyon kevesen voltak a tárgyalóteremben, mikor báró Dániel Ernő kereskedelmi miniszter az értekezletet megnyitotta. Vörös László államtitkár nem volt jelen.

Az ülés megnyitása után elsőnek felszólalt Bacher Emil, aki a fővárosi malonipar szempontjából, amelynek közös érdekei vannak a mezőgazdasággal, csak ultima rációként pártolhatná az önálló vámterület eszméjét.

Mandello Gyula volt a következő szónok. A politikában és, amint Bourget mondja, a szerelemben őt igen hosszú időköz, de a gazdasági életben — úgy mondta — igen rövid. Németországban már most dolgoknak az 1903-ban kötetendő új vámszerződéseken; igen üdvösnek tartja tehát a most folyó tanácskozást, amelyből azt látja, hogy Magyarország végre-valahára készül arra, hogy bármely alakban, de önállóbb kereskedelmi politikát folytasson. Minden iparfejlesztésnek első feltétele, hogy a gazdasági konjunkturák olyanok legyenek, amelyek az iparfejlesztést megengedik. Magyarország, amely kétszer elmulasztotta a kedvező világonkonjunkturák fölhasználását, remélhetőleg a harmadik alkalmat, amely körülbelül most kínálkozik, nem fogja elmulasztani. Minden iparhoz kettő kell: kellő előképzettség és fogyasztási piac. (Főlkialtások: Olcsó tüke!) Ezt a szempontot kell szem előtt tartani, nem pedig azt, hogy épen csak olyan iparokat fejlesszünk, amelyek nyersanyagát mezőgazdaságunk nyújtja. Ha a természetes előfeltételek megvannak, miért ne fejlesztenénk olyan iparágakat is, amelyekkel eddig nem bírtunk? Hiszen köztudomású, hogy az új gyárak mai nap jobban prosperálnak, mint a régiek, mert inkább fölhasználhatják a technika vívmányait. A Mac Kinley-bill tárgyalása alkalmával Amerika leghíresebb nemzetgazdászja jól mondta, hogy a legrosszabb régi tarifa is jobb, mint bármely új tarifa. A vámpolitikában, amelynek megfelelő volta a nemzeti termelésnek egyik lényeges feltétele, állandóságra és rázkódások elkerülésére kell törekedni. Hazánkban mindenképp a mezőgazdaság védelmére kell törekedni. Kéri a minisztert, hogy Németországhoz hasonlóan, a miniszteriumon belül, vagy attól függetlenül szervezzen olyan állomást, amely megszakítás nélkül adatok gyűjtését, az érdekeltekkel való érintkezést végzi és így Magyarországot gazdaság-politikailag készenlétbe helyezi 1850-ig Magyarország külön vámterület volt, de nem saját jóvoltából és még az osztrák történetírók szerint is gyarmata Ausztriának. Reméli, hogy ha egy félszázaddal később Magyarország ismét önálló vámterületé alakul, ebből az országra csak üdvös eredmények háramlanak.

Rubinek Gyula nagyjából ezeket mondta: A gazdák részéről eddig elhangzott beszédek után úgy tűntek föl őket, mintha félhíznék az önálló vámterületről. Ezt egy gazda sem mondotta, csak azt, hogy az Ausztriával való vámháborútól félnek. Az országos magyar gazdasági egyesület már 1896-ban kimondotta, hogy a mennyiben Ausztria az addig önállót hiányokat

nem pótolná, az önálló vámterület alapjára kell helyezkednünk. Ha a szövetség létre nem jön, szerződés útján kell oly állapotot teremteni, amely a magyar gazdaság életműködését meg nem bénítja és akkor a közgazdasági különválástól tartani nem kell. A jövődéli vámpolitika irányát az európai koncert szabja meg. Jelenleg a védvamos iránytól eltérő vámpolitikát mezőgazdaságunk és iparunk létének veszélyeztetése nélkül nem követhetünk. Az ipari vámoikat szükségessé tartja, mert ezek nélkül ipar nem fejlődhetik. Az agrárvámoikat minél magasabbra óhajtja emelni, de a magaság mértékét mindig a körülmények szabják meg.

Bernáth István a tervezet tekintetében helyesli azt az álláspontot, amelyet Károlyi Sándor és Dessewffy Aurél grófok kifejtettek. Az agrárvámoik kérdésében csatlakozik Hieronymi álláspontjához annyiban, hogy az agrárvámoik az áralakulásra semmi befolyást sem fognak gyakorolni, kivéve ha Ausztria felé nyitva marad az út, de szükségesnek tartja azoknak fölállítását abból a szempontból, hogy ez kizárjon minden oly spekulációt, amely a gabonaszemeknek külföldről nagy mennyiségben való behozatala által az árak lenyomását akarna előidézni. Statisztikai adatokkal bizonyítja, mennyire emelkedett Magyarországon az utóbbi években a birtokátruházások és végrehajtások száma és a megterhelhetések nagysága, ami mind a mezőgazdaság szomorú helyzetéről tesz tanúságot. Elismeri, hogy Magyarországnak szükség van virágzó iparra, de a gyors iparfejlesztéstől nem vársz emmi eredményt. A tengerentúli behozatalnak kedvezményben való részesítését helyesli, mert ez fegyvert szolgáltat kezünkbe Ausztriával szemben, amelylyel — hozzávéve a többi fegyvereket is — elérhetjük azt, hogy Ausztriával kedvező egyezsége tudunk majd jutni.

Bedő Albert egyenesen a tarifára vonatkozólag óhajt nyilatkozni. Ami a szakkérdések elsőjét illeti, mely a tarifa beosztására vonatkozik, azt helyesnek tartja. A maximális és minimális tarifa létesítését nem tartja célravezetőnek. A második, harmadik és negyedik kérdésre, melyek a földmivelés, ipar és kereskedelem érdekeit karolják fel, együttesen válaszol. A tarifa ipari és földmivelési tekintetben t u m g a s v a m o k a t k o n t e m p l á l. Hangsúlyozza azonban, hogy a földmivelés az eddigénél nagyobb védelemben részesítendő, ezért minél magasabb agrárvámoikra van szükségünk. Szükségünk van továbbá a nyers terményeket földolgozó iparnak is különös támogatására. A vasipar számára a tarifában foglaltnál nagyobb védelmet kíván. Az ipar számára olcsó és elegendő mennyiségű kőszén biztosítandó. A vastermelés céljaira szükséges faszénnek a vasuti szállításhoz szükséges kedvezmények biztosítandók. A földmivelés és ipar számára adandó kedvezményeknek hathatósabbnak kell lenniük, mint eddig voltak. Nem osztja azoknak nézetét, akik azt hiszik, hogy külön vámterület esetére az iparcikkre vetett vámoikat mi fogjuk megfizetni. Ha Magyarország földmivelése megkapja azt a segítyt, amelyet külön vámterület esetére jogosan igényelhet, akkor a külön vámterületet minden megrázkódtatás nélkül fogja elviselhetni. Az első súlyosabb időszak elmulása után ez a segíty azután kulturális célokra lesz fordítható, amire az országnak ugyanis nagy szüksége van. A pénzügyi vámoikra és a tengeren való behozatalnak kedvezményben való részesítésére nézve az a nézete, hogy a pénzügyi vámoik emelését nem lehet megengedni; a tengeren való szállítás kedvezményben való részesítését exportunk érdekében és a közvetítő kereskedelem lehető megnyerése érdekében nagyon is szükségesnek tartja.

Lázár Pál határozottan az önálló vámterület hívének vallja magát. A mezőgazdasági ipart a mezőgazdáknek vindikálja és védelmébe veszi a mezőgazdasági szeszipart az országos magyar ipar-egyesület állásfoglalásával szemben.

Deil Jenő (Kassa) a felszólalásokban a kishitűséget látja. Nagy latifundiumok tulajdonosai, ősi nevek birtokosai azt mondták, azt hirdették, hogy mi a vámszövetség nélkül meg nem élhetünk. Szerencsére ez nincs így, bár az osztrák lapok eziczeres betűkkel nyomtatták ki ezeket a nyilatkozatokat. Kijelenti, hogy az ő iparkamarai kerületének iparosai az önálló vámterület hívei s attól várják boldogulásukat. (Ugy van!) Egyszermind visszautasítja Bernáth István ama vádját, hogy kisiparosaink sem képzettség, sem erkölcsi szempont dolgában nem állják meg helyüket. De lehet az a kisiparos akármily ügyes és szorgalmas, nem ér semmit, mert műhelye mellett ott vannak a nagy boltok, raktárak, telvé a bécsi portákával. (Zajos helyeslés.) A közös vámterület a kisipar pusztulásának oka. (Ez a szövetség mezőgazdaságunkat nem védi, de piacraunkat is kiszolgáltatja az osztrák iparnak. (Helyeslés sok oldalról.)

Deutsch József a közös vámterületet védelmezi s arra figyelmeztet, hogy ne bacsuljunk túl az osztrák ipart, mert a német ipar épen annyival

származása tul' az osztrákok, mint az osztrák a miénket. Viszont ne nézzük le túlságosan az osztrák mezőgazdaságot, mert az erősebb, mint mi hisszük és kivált a cseh- és morvaországi versenytárs. Azután védelmezi a kartellrendszerrel, amivel ellentmondást provokálva, azt kérdi, mivel egyeztetik hát össze a magas védvámot a kartell-ellenességel? Azt mondja, hogy nem a szövetség oka annak, hogy iparunk nem fejlődik, hanem az, hogy elpusztult gyárainkat nem jól, nem kellő képzettséggel vezették. Amely gyárunkat jól vezették, az fölvirágozott. Főlemlit számos iparágat, melyet föl lehet virágoztatni, meg lehet teremteni, ha az érdekeltiséget föl tudnák kelteni és kedőben képzett emberek vennék kezükbe. Sokat lehet tenni 1903-ig és azzal az iparággal, melyet 1903-ig nem lehet megteremteni, nem is érdemes foglalkozni.

Szmalovszky Valér arra az intésre, hogy ne kezdjük mi a háborút, mert majd tülről is visszalőnek, azt feleli, hogy ha ma kezdenék a tútra való tüzelést, az csak viszonzása lenne az Ausztriából jövő folytonos támadásnak. Elmond számtalan esetet, mikor a kormány a fölvidéken több iparágat segélyezett, megvolt a vezetésben az intelligenciája, a munkákézésben az ügyesség, de nem bírt egyik se boldogulni az osztrák verseny miatt. Főlemlíti például a rajeczi bányavárat, mely oly híres volt, hogy gyermekkorunkban a földrajzban is tanultuk. Ma e kitűnő bányaváratok utódai Csehországban répat művelnek. Osztozik Enyedi Lukács ama nézetében, hogy ne kezdjük mi a háborút, de bizony néhány éve olyan a viszony köztünk és Ausztria közt, hogy a lábunkra kell állanunk. A mezőgazda-kapacitások itteni állásfoglalását fejezeteléhez hasonló valaminek látja. (Ugy van és ellentmondás.) Miért félnek úgy attól, hogy az orosz buza olveszti az osztrák piacot? Hát a galicziai gazdák nem védekeznek az orosz buza ellen? Tiltakozik gróf Károlyi Sándor amaz állítása ellen is, mintha az önálló vámtarifa a monarchia széthomlását jelentené. Ez csak az ellenség kezébe adott fegyver. (Ugy van! több oldalról.) A tarifát a mai pillanatban nagyon helyesnek tartja s a javaslatot is örömmel üdvözli, kivált azt a pontját, mely a miniszternek diskreczionális hatalmat ad.

Az értekezletet háromnegyed kettőkor megszakították és délután öt órára tűzték ki a folytatást.

A délutáni tárgyalás.

Bossányi Endre felszólalása nyitotta meg a délutáni tárgyalást. Konstatálta, hogy a vitában eddig nem annyira a vámtarifa kérdése, mint inkább az Ausztriával való viszony dominált. A tarifának az a feladata, hogy kiegyenlítse a termelés és fogyasztás érdekeit. E szempontokból kiindulva, lehet azt a szinte száló igévé vált mondást megdönteni, hogy a közös vámterület nélkül mezőgazdaságunk nem tud megélni. A vámszövetségben a mi érdekeink csak ritkán, akkor nyertek kielégítést, amikor Ausztria érdekeivel megegyeztek. Ausztriának ugy ipara, mint kereskedelme és gazdasága folyvást növekedett a kiegyezés tartama alatt s az intenzitás tekintetében hihetetlen magas fokra jutottak. Ellenben számadatokkal igazolhatná, hogy az Ausztria kedvéért behozott adótörvények tették tönkre szesz- és cukoriparunkat. Nem akar elfogult lenni: mezőgazdaságunknak volt haszna a kiegyezésből, de a hasznát kamatostól fizette vissza a magyar gazda az osztrák iparcikkért. A mi a tarifa kérdését illeti, a mostani tarifa utánszát nem tartja helyesnek, mert beosztása nem a mi igényeink szerint keletkezett. Az agrár szempontból nem annyira a túzott vámvédő a tarifa feladata, hanem inkább az, hogy kompenzációképp bizonyos iparcikkeket bocsássunk be vámentesen, hogy mezőgazdasági kivitelünk talajra talájon. Az Ausztria részéről esetleg beálló visszalövéstől nem fél, mert ismeri erőit. Az önálló vámterület mellett foglal állást.

Császár Ferencz rendkívül túlzottan találja a tarifa magasságát a gabonavámokban, valamint a huszámvám tervezett emelését, ami ha megvalósulna, az életet rendkívül megdrágítaná. Az őrlési forgalom fentartását nélkülözhetetlennek tartja arra, hogy a lisztkivitel a vámkülföldre lehetséges legyen. Az őrlési forgalom nem helyettesíthető kiviteli praemiumokkal, bár érhető, hogy ez az agráriusoknak kedvezőbb volna, mert így a magyar gazdáknak drágább árt fizet a hazai fogyasztó közönség olyan búzáért, amelyből az őrlött lisztet az angolok fogyasztják. A malomipar helyzetét súlyosítani nem szabad. Áldozatokat hozni csak oly iparágak érdekében szabad, amelyeknek itt még van a természetes talajuk.

Lütke József, mint a pécsi kereskedelmi és iparkamara elnöke kijelenti, hogy a vezetés alatt álló kamara a közös vámterület mellett foglal állást. Az ipar fejlesztésére nézve földolgozókat tartja, hogy a magyar társadalom támogatása az iparosság érdekeit, ne tartson mindent jobbnak csak azért,

mert külföldi vignetta alatt jelenik meg. A német császár nemrég, mikor egy motoros kocsit mutatnak be neki, először azt kérdezte, minő gyártmány, s midőn arról értesült, hogy nem német, meg sem akarta nézni. Az is köztudomású dolog, hogy a német császár csak német pezsgőt iszik. Az ipart nem annyira védvámokkal óhajtja fejleszteni, mint azzal, hogy az ipar által feldolgozandó nyers anyagokat itthon termeljék. Ami a pezsgőipart illeti, az osztrák pezsgőre nem kíván beviteli vámot, sőt a német pezsgőt is beeresztene, azon feltevéssel, hogy ugy Németországba, mint Ausztriába vámentesen ereszkék be a magyar pezsgőt. A magyar nemzetnek az önálló vámterülettel nem szabad félni.

Sz. Szekács Péter, mint a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara képviselője az önálló vámterületet pártolja, ugy a különleges székelyföldi, mint az országos gazdasági viszonyok szempontjából. A közös vámterület egymás után tönkreteszi a székelyföld minden iparát, amire nézve praegnans példa a székely kalapipar, amelyet a székelység ma az osztrák iparral szemben csakis gyártmányainak kiválósága következtében tud fentartani. A székely asszonyok híresek voltak arról, hogy családjuknak minden ruháját ők szőtték-fonták, ámde az osztrák gyárak ügynökei a székely kunyhókba is beviszik silány portékáikat. Székely cigányok székely ruhába öltözve árusítják országsszerre az osztrák gyártmányt és így midőn silány portékával árasztják el az országot, egyszersmintrontják a székely ipar hitelét.

Az önálló vámterületet oly szerződéses viszony mellett képzelem, amely Magyarországnak Ausztriával szemben előnyöket biztosít. Minél előbb, ha csak lehetséges, már ezen alkalommal állítassék helyre az ország gazdasági önrendelkezése. Magyarország érdekeit, a legrosszabb esetben is erélyesen meg kell óvni az újabb vámszövetségben; ha ez meg nem történhetné, ő a vámháborútól sem irtoznék.

Szenpály István (Miskolc) a tervezetet csak Ausztriával szemben tekintheti aktuális fontosságúnak. Az eddigi felszólalások különben két részre oszlanak aszerint, amint a mezőgazdasági és az ipari érdekek szempontjából indulnak ki. Örül, hogy a két rész fejtegetései között meg volt a teljes harmonia. Ő, mint a szabad kereskedelmi rendszer híve, Ausztriával ezen az alapon szerződne. Nem osztozik Wekerlőnek abban a nézetében, mintha 1903-ig Ausztria-Magyarország ellen harci vámkat nem alkalmazhatnának, a harcban pedig minden tisztességes eszköz felhasználható. A vámháboru ha lesz is Ausztriával szemben, bizonyára nagyon rövid lesz és más irányban talán recompenzációt is ad. Tarifális szerződés esetében lehetőleg mérsékelt vámk megállapítását óhajtja. Első sorban a mezőgazdasági iparágakat kell fejleszteni, a malomipart, sör-, szesz-, cognac-gyártást, pezsgőgyártást, malátakészítést, cukorgyártást s b. a vasgyártást, üvegipar, kőedénygyártást, fabutoripar s több hasonló iparágat mérsékelt védvámokkal való fejlesztését szeretné. Az önálló vámterülettel egyébiránt nem fél, mert valószínű, hogy 1903-ban Németországgal szemben előnyöket sikerül nyernünk mezőgazdasági terményeinkre a német iparnak adandó kedvezményekért, továbbá a fogyasztóképesség is emelkedne. A pénzügyi vámk tekintetében nem osztozik Wekerlőnek és Enyediék abban a nézetében, hogy azok nem kívánatosak. Ő ezeket ugy fogja fel, hogy mint luxuscikkekre kivetett adót épen szociálpolitikai indokból határozottan szükségesnek tartja. A vasérckivitelnek az exportpremiumokhoz hasonló tarifális kedvezményben részesítését nem helyeselheti.

Lippich Gusztáv, a Jász-Nagykun-Szolnokmegyei gazdasági egyesület képviselője a mezőgazdasági érdekek és a mezőgazdasággal kapcsolatos iparágak pártolását hangsúlyozza. A legrosszabbul talán kereskedelem dolgában állunk, mert eltekintve néhány tiszteltreméltó névtől, cégeink legtöbbször külföldi kereskedők fiókjait képezik. A börzeügynökök, akik már a paraszttal is kukorica-szössességet csinálnak, visszaéléseikkel nemcsak a mezőgazdaságnak, de a börze tekintélyének is roppantul ártanak. A maximális és minimális tarifa alkalmazását helytelennek tartaná. A tengeren való behozatalnak kedvezményben való részesítése mellett kívánja, hogy a tengeren azután valahogy az orosz búzát be ne hozzák az országba. (Élénk derűlés.) Hazánk közigazdaságának felvirágoztatását legfőbbképen helyes közlekedési politikával biztosíthatjuk. Itt egyedül a vasutakra támaszkodni azonban nem elegendő. Ezért a maga részéről is felhívja a miniszter figyelmét vízi-utak létesítésére.

Báró Dániel Ernő, kereskedelemügyi miniszter elnök ezután a tárgyalás folytatását holnap délelőtti tíz órára tűzi ki, egyuttal annak a reményének ad kifejezést, hogy a tárgyalásokat még holnap délelőtti befejezik.

KÜLFÖLD.

A 14. szakasz. Bécsből telefonálják: Az osztrák birodalmi törvényközlöny (a „Reichs-Gesetzblatt“) holnap a 14. szakasz alapján olyan törvényjavaslatot ruház föl törvényerővel, amelyet a birodalmi tanács még nem fogadott el. A tavasszal benyújtotta az osztrák kormány ezt a javaslatot, amely a Kastelnuovo-Gabrelai vasut építésére vonatkozik. Ez a hercegovinai vasut Trebinje és Gravoja felé elágazik. A javaslatot a magyar országgyűlés mindkét háza már elfogadta. Hogy ezt a stratégiailag és politikailag egyformán fontos vonalat ki lehessen építeni, a 14. szakaszt kellett alkalmazásba venni, mert az osztrák parlamentre, amelynek azt meg kellene szavazni, nem lehet számítani.

Zola második pöre.

(Távirati tudósítások.)

Zola Emilt a versaillesi delegált törvényszék volt szives ismét elítélni egy évi fogságra és ezerötszáz frank pénzbírságra. Ha jól emlékszünk, Zolát már egyszer ugyanezért a deliktumért, hogy tudniillik a haditörvényszék tagjait megsértette, elítélték és a semmitőszék az ítéletet formahibák miatt megsemmisítette. Nos, ezeket a formahibákat a mai pörben újra elkövette a törvényszék s ha a semmitőszék következetes marad, ugy ismét nullifikálja az ítéletet s lesz majd még egy harmadik, negyedik s a jó ég tudja, hányadik tárgyalás. A versaillesi törvényszék ma ép oly erőszakos volt, mint annak idején a párisi s a szigorú rendőri kordonon ma sem eresztették át az igazság istenasszonyát. Az egész különbség a multkori, a mai és az esetleg leendő harmadik, negyedik vagy ötödik tárgyalás közt csak az volt és az lesz, hogy Zola az egyikre magánfogaton, a másikra automobil kocsin ment el, a következőkre pedig biciklin, léghajón és amennyiben esetleg majd a marseille-i törvényszéket fogják delegálni, egy két-árbozos yachton fog elmenni. Közben Lohorie indítványai köteteket fognak megtölteni és a fiatal törvényszéki elnökök bele fognak vétni ezeknek az indítványoknak a visszautasításába.

Lehetetlen erről a tárgyalásról komolyan írni, mert megvan benne a komédiának igen sok kelléke. Az első tárgyaláson még csak lehetett sejteni, hogy miért ítélték el Zolát. A másodikon, illetőleg harmadikon a vád már jóformán szóba se került. Zola maga sem érdeklődött iránta, mert a tárgyalás befejezése előtt elment. Az egész ügy inkább a semmitőszéket érdekli, melynek ismét alkalma lesz az egész eljárást újra elkezdni egy másik törvényszékkel.

A versaillesi törvényszéki kirándulásról szóló tudósításunk a következő:

Zola nyilatkozatai.

Versailles, július 18.

Szombaton este Zola falusi birtokáról Párisba érkezett, hogy a védőkkel értekezzen. Ma reggel Versaillesba utazott, ezuttal nem az automobil-kocsin, hanem bérkocsin; neje és néhány barátja kísérte.

Tudósítójuknak alkalma volt Zolával beszélni. Zola megjegyezte, hogy a védelem által megállapított eljárásról nem nyilatkozhatik. Csak annyit mondhat, hogy azt hiszi, hogy a tárgyalást, melynek előreláthatólag néhány érdekes epizódja lesz, még ma befejezik.

Majd így folytatta:

— Végérvényes döntésre ma aligha kerül a sor; attól a perctől kezdve, hogy Esterházyt elfogták, remélhető, hogy bűnössége be lesz bizonyítva. Ha Esterházyt a polgári törvényszék bűnösnek mondja ki, ugy ennek befolyása lesz az én pörömre. Piquard nyugalmazott ezredes ugyanazok miatt a tények miatt emelt Esterházy ellen a katonai törvényszéknel vádat. Ezt ignorálták.

Ezután azokról a hazugságokról beszélt Zola, amelyeket Piquardról az újságokban terjesztenek.

— Örültség Piquardról öngyilkosságot feltételezni. Csodálunk nyugalmát és hidegvérűségét az első pör alkalmával, amikor semmi sem bírta a flegmájából kihozni. Most is, a fogságban teljesen nyugodt. Elítélhetik őt és bezárhatják, ha a bírák erre hajlandók lesznek, de becsületét nem mocskolhatják be, meg nem félemlíthetik, az egyenes útról le nem teríthetik.

Versailles a tárgyalás előtt.

Versailles, július 18.

A köztársaság elnöke külön rendelettel megengedte, hogy a párisi rendőrség elmehet Versaillesbe, hogy az ottani rendőrséget a rend fentartásában támogassa.

Ennek következtében már a legelső vonatokkal több száz párisi rendőr és négy szakasz köztársasági gárdista utazott el Versaillesbe, ahol már előzetesen is intézkedtek az iránt, hogy a vádlottaknak és védőiknek személyes biztonságuk ne legyen veszélyeztetve.

A város utcáit a törvénykezési palota közelében a rendőrség elzárta. Csak a prefektura igazolványával lehet az elzárt területre lépni. A tanúk sorra érkeznek. Gonze tábornok teljes díszben jelent meg és a kaszárnyába ment, amely a palota átellenében fekszik. Az előtte levő téren rekruták egzerciroznak. Számos bíró, ügyész és jogász, aki Párisból jött, és a közelben fekvő helységekből érkezett esküdtek nézik a katonai gyakorlatokat, amelyek Versailles mint katonai várost különben is jellemzik.

A palota előtt közlekedő lovasut szabadon közlekedhetett, amit sokan felhasználtak arra, hogy az elzárt utcákba bejuthassanak. A rendőrség azonban nagyon figyelmes volt és eltávolította a hivatalon jövevényeket, akik néha nagyon gyanús külsejűek voltak.

Mikor Zola kocsija megérkezett, a tömeg egészen csendesen viselkedett.

Zola bement a törvényházba s utána bezárultak az ajtók.

Közvetlenül Zola után érkeztek meg Billot, Luxer tábornok katonai egyenruhában és Mercier tábornok civíliben.

Utánuk jöttek Derouléde, Reinach, Ives Guyot, Jaures képviselők.

Zola neje Labori karján lépett be a terembe, melyben jóformán csak a tanúk voltak.

A tanúk padján ült Piquard két börtönőr között.

Piquard-on, akit barátjai szívélyesen üdvözölték, sem betegséget, sem levertséget nem lehetett észrevenni.

A tárgyalás.

Versailles, július 18.

Perivier elnök 12 órakor megnyitotta a tárgyalást. Még mielőtt az esküdteket kisorsolták volna, Labori szólásra jelentkezett és hosszabb beszédben azt indítványozta, hogy a panaszost vádjával utasítsák vissza. Labori indítványát a következő jogi érvekkel támogatta.

A hadi törvényszék nem bír a jogi személynek semmiféle attributumával és így senkit sem idézhet a törvény elé. Egyúttal ahhoz sincs joga, hogy mint magánfél lépjen fel a törvényszék előtt. Azonkívül az az állítólagos deliktum, amely a tárgyalás alapjául szolgál, a hadi törvényszék egyetlen egy tagját sem sértette meg. Ennek következtében nemcsak az egész hadi törvényszék kell elutasítani keresetével, amikor mint egységes jogi személy lép fel, hanem a törvényszék egyes tagjait is, ha mint egyénileg megsértett felek lépnek fel.

Labori szerint Zola abban a véleményben van, hogy az Esterházy ügyében ítélkezett bíróságnak sem mint egységes jogi személynek, sem pedig a törvényszék egyes tagjainak külön-külön mint magán-sértett feleknek fellépniök nem lehet. Ha, ugymond a védő, a törvényszék Zolát felmenti az ellene emelt vád alól — amit különben remél is — akkor nincsen olyan magán peres fél, amely ellen felléphessünk, hogy a perköltségeket megté-

ritse. Egyáltalában nem is lehet döntést provokálni ebben az ügyben.

De még abban az esetben sem követelhet a törvényszék tőlünk kártérítési összeget és ha követeli is, nem fogadhatja el tőlünk, mert nincs velünk szemben álló jogosított peres fél. Mert a hadi törvényszék sem mint kollektivitás nem léphet peres fél gyanánt, sem pedig egyes tagjai nem léphetnek fel egyénileg, mert Zola nem nevezte meg őket, sem pedig egyéb módon nem jelölte meg őket. Zola különben nem akarja magát a peres eljárás alól kivonni.

Labori a következőkkel végezte előterjesztését: Ez az a jogi kérdés, amelyet én itt a törvényszék előtt felvetek. A panasznak semmisségét Zola sohasem támadja meg.

Perivier elnök (közbeszól): Sohasem? Labori: Mondhatjuk, hogy sohasem. (Derültség.)

Labori (folytatva): Előre tudtam azt, hogy a derültség nem fog hiányozni ebből a tercumból. Ezért aztán én is felfegyverkeztem egy kis humorral. Nos, hát mondhatom, hogy azon a napon, amelyen az igazság diadalra jut, Zola el fog tűnni a küzdőtérrel. Nem fektetek sulyt arra, hogy Zolát kimentsem a börtönből. (Derültség.) Ha azonban Zola oda jut is, az nem fog árlani a mi munkálkodásunknak.

A törvényszék erre visszavonult, hogy Labori indítványait felett tanácskozzék.

Az elnök a tanácskozás végeztével kihirdette, hogy a törvényszék Labori indítványait elvetette.

Labori erre újabb indítványokat terjeszt elő.

Mikor Labori ezeket az indítványokat megokolja, azt mondja, hogy a hadsereg becsülete, amelyet a törvényszék meg akar védeni, meg sincs támadva.

Elnök ekkor arra inti, hogy maradjon a tárgynál, mire Labori azzal vágott vissza, hogy a nagy melegtől eltekintve, elég élvezetesnek találja a tárgyalást.

A törvényszék eközben már másodszor vonult vissza tanácskozásra. Ez alatt Jaurés és Labori néhány szót váltottak.

Negyedőrai tanácskozás után a törvényszék ismét megjelent s az elnök kihirdette, hogy a törvényszék Labori indítványait ismét elvetette.

Labori védő újabb indítványokat tesz. Rámutat arra az összefüggésre, amely a Dreyfus- és Esterházy-ügy közt van és megjegyzi, hogy Zola óhajta ugyan a tárgyalást, de teljes világosságot akar az ügyre deríteni, amit eddig mindig megtagadtak tőle.

Mikor Labori harmadszor megtette indítványait, Derouléde és Hubbar közt szóváltás keletkezett, ami a teremben nem kis izgatottságot okozott. Az elnök, aki a törvényszék élén tanácskozásra akart visszavonulni, még egyszer visszafordult és azt mondta: Legalább addig várjanak, amíg a törvényszék visszavonult.

A törvényszék harmadszor is elutasítja Labori indítványait, mire az elnök elrendeli az esküdteket kisorsolását.

Labori bejelenti, hogy felebbez a semmitőszékhez indítványainak elutasítása miatt és azt kívánja, hogy a felebbezésnek felfüggesztő hatálya legyen.

Bertram főállamügyész szintén azon a nézetben van, hogy az Esterházy-ügyben törvényszék mint panaszos fél felléphet Zola ellen. Ezután Zola felé fordulva azt mondta:

— Ha Zola azt hiszi, hogy a peres eljárás hozójában elrejtőzhetik, akkor félreismeri Franciaország géniuszát, amely a szabadelvűséget szereti.

Labori válaszában azt mondja, hogy Bertrand nagyhangzú frázisa, amely szerint Zola a proccessus hozójában rejtőzik el, esetleg nagy viszhangra találhat az országban, de azért figyelmezteti a főállamügyészt arra is, hogy nem ő az egyedüli, aki Franciaország géniuszát ismeri.

Delingau, a magánfél egyik képviselője ekkor felkelt s kérte a törvényszéket, hogy okvetlenül tartsa meg a tárgyalást, annál inkább, mert Zola fél a világozágtól.

Labori erre dühösen felugrott s indulatosan mondott valamit, az elnök azonban

megakadályozta a beszédben, mire Labori y szolt:

— Igaza van elnök urnak, ilyen megjegyzésekre felesleges reflektálni.

Clemenceau védő: Tárgyalás alól nem vonnók ki magunkat, ha megengednék, hogy bizonyítékainkat előterjeszszük.

Nagy zaj. Kiáltások:

— Vesszen Zola! Vesszenek a zsidók! Ki velük Franciaországból!

Az elnök és a főügyész megröjék a tüntetőket.

A törvényszék tanácskozásra vonul vissza. (Nagy mozgás.)

Zola és Perreux aláírják a felebbezést.

A törvényszék újra megjelenvén, kihirdeti, hogy a felebbezés nem bír felfüggesztő hatállyal.

Labori kijelenti, hogy akkor nem vehetnek tovább részt a tárgyaláson. (Zaj és mozgás.)

Zola és Perreux védőiktől követve eltávoznak.

A tárgyalást távollétükben folytatják.

Ployer, a párisi ügyvédi kamara elnöke a haditörvényszék tagjainak nevében beszél, s szemére veti Zolának, hogy kivonja magát a tárgyalás alól. A vádlottaknak újabb elítélését kéri és azt mondja:

„Zola büszkesége meg fog törni a törvény hatalmán és egy másik hatalmon: azt a nagy és hallgatni tudó hatalmat értem: a francia hadsereget! Ployer végül azt kívánja, hogy ítéljék el a vádlottakat teljes kártérítésre.

Bertram főügyész rövid beszédében azt veti szemére Zolának, hogy becsülvát egy gyalázatos üzelem szolgálatába állította, s azt kívánja, hogy alkalmazzák a hadsereg ócsárlói és meggyalázói ellen irányuló törvényt.

Az ítélet.

A törvényszék erre visszavonult tanácskozásra, mely egy negyedóra hosszát tartott. Ezután kihirdették az ítéletet in contumaciam Zola és Perreux ellen. Mind a kettőt egy-egy évi fogságra és egyetemlegesen 3000 frank pénzbüntetésre, valamint a magánfél irányában teljes kártérítésre ítélték.

Az ítélet megokolása azt mondja, hogy az a sértés, amelynek rendkívül nagy sulyu jelentőségét a vádlottak hidegvérrel megfontolták, mélyen fölizgatta a kedélyeket és megbénította az üzleti forgalmat, a vádlottak maguktartásával, egy látszik, még tovább is fönn akarják tartani e sértések kározos hatását, ami azzal a veszedelemmel jár, hogy a katonák bizalma vezéreik iránt megcsökken és a fegyelem megrendül.

Erre a tárgyalást berekesztették.

A törvényháza előtt különféle tüntetések voltak, amiből dulakodás támadt. Néhány embert letartóztattak. Midőn a tisztek az épületből távoztak, „Éljen a hadsereg!” kiáltásokkal fogadták őket. Zola kocsiját csendőrök kísérték. A tömeg különféle kiáltásokban tört ki, midőn Zola elhajtott. Komolyabb rendzavarás nem fordult elő. Zola minden baj nélkül érkezett vissza Párisba.

Trarieux szenátor levele.

Páris, július 18.

Trarieux szenátor, volt igazságügyminiszter, levelet intézett az „Intransigeant” szerkesztőségéhez, amelyben újlag tiltakozik Piquard üldöztetésével, amelyben kijelenti, hogy jogi szempontból lehetlenség Piquard-ot ugyanazért a dologért még egyszer perbe fogni, amiért már egyszer nyugdíjaztatásra ítélték.

A „Petit Journal” Zola ellen.

Páris, július 18.

A „Petit Journal” mai számában Indet tovább folytatja támadásait Zola apja ellen. Indet azt bizonyítgatja, hogy Zola eljárása egyszerűen csak boszu-akció a francia hadsereg ellen azért, mert az apját a hadseregből kilökték. Indet közli Combes ezredesnek, az idegenek legiója parancsnokának egy hosszú levelét, mely 1892-ben kelt. Ebből kiténik, hogy Algir parancsnoka Zola hadnagyot nem akarta haditörvényszék elé állítani, bár Combes ezredes azzal vádolta, hogy mint a katonai ruharaktár pa-

rancspoka, a rábizott hivatalos pénzből 4000 frankot elsikkasztott. Zola hadnagy kénytelen volt rangjáról lemondani és a hadseregéből kilépni. Indet, aki azt állítja, hogy adatait a hadügyminiszterium levéltárából meríti, azt igéri, hogy Zola atyjáról szóló leleplezéseit folytatni fogja.

Véleményeltérések a Brisson-kabinetben.

Páris, július 19.

A „Soir” oly értesüléseket közöl, amelyek nyilvánvalóvá teszik, hogy a Brisson-kabinetben a Dreyfus-ügyben nagy véleményeltérések vannak. Daczára annak, hogy Cavaignac panaszt emelt Brissonnál a hivatalos lapoknak ő ellene folytatott agitációja miatt, azok folytatják támadásaikat Cavaignac ellen. A hadügyminiszter a dolgok jelenlegi állása mellett nem hajlandó részt venni abban a kétszinű eljárásban, amelyben a kormány néhány tagja tetszeleg magának. Cavaignac felállította az alternatívát, mely röviden így hangzik: Vagy beszüntetik a kormánylapok az ellene folytatott támadó akciót, vagy pedig ő lemond az állásáról s ez alkalommal a nyilvánosság előtt megokolja eljárását s megmagyarázza álláspontját.

Párbaj.

Versailles, július 18.

A Zola-pör mai tárgyalásán történt összekocczanás következtében Derouléde és Hubbard elküldték egymáshoz segédeiket.

A spanyol-amerikai háború.

(Távirati tudósítások.)

Spanyolország a harcstéri hírekkel szemben valóságos strucz-politikát követ. Azt hiszi, hogyha eltemeti azokat a kiméletlen cenzura homokjába, hát akkor nem fogja azt megtudni senkisé. A spanyol kormány még mindig azt hiszti, hogy a Kuba átadása fölött való tárgyalások még tartanak, New-Yorkból pedig azt táviratozzák, hogy a spanyol helyőrség már kivonult Santiago de Cubából. Annak daczára, hogy Spanyolországból a cenzura miatt igazmondó távirat nem érkezik, kettő bizonyos: hogy az országban óriási a forrongás és hogy a békét rövid idő múlva meg fogják kötni.

Jellemzi a helyzetet az a bécsi távirat, amely megcofálja azt a híresztelést, hogy Mária Krisztina spanyol regenskirálynének máris készítik a szállást a prágai Hradsinban. Ezt a hírt lecofálják, amire önkéntelenül is azt hiheti az ember, hogy akkor bizonyára másutt csinálnak neki szállást. Távirataink a következőket jelentik:

Santiago átadása.

Washington, július 18.

Shafter tábornok jelenti:

A spanyolok tegnap 7000 darab puska-t és 600.000 töltényt adták át. A kikötő bejratánál sok jó és modern ágyu, továbbá két hegyi üteg és egy, 15 bronz-ágyuból álló tisztelgő-üteg állott.

Playa del Este, július 18.

A „New-York” és a „Brooklyn” gőzbárkái ma reggel bementek a santiago kikötőbe és megvizsgálták az ütegeket, a „Merrimac” és a „Reina Mercedes” roncsait, valamint a torpedóállomást. Hat spanyol kereskedőhajót és egy kis ágyunaszádót találtak a kikötőben. A torpedókat részint eltávolították, részint fölrobantották. Erre a vörös-kereszt gőzhajója, „Take of Texas” ment be a kikötőbe, hogy segítségére legyen a Santiagóban levő betegeknek és sebesülteknek. Most majdnem valamennyi amerikai hadihajó Guantanamo előtt horgonyoz. Néhány közülök a puerto-ricói expedícióra készülődik. Miles tábornok fővezér a „Yale” czirkálóhajón valószínűleg holnap vagy holnapután indul Puerto-Ricóba. Miles tábornok azt mondja, hogy haladéktalanul olv

haderőt küldenek Puerto-Ricóba, amely elég sziget elfoglalására és megszállva tartására.

Santiago de Cuba, július 18.

Santiago de Cuba kapitulációjáról a következő részleteket jelentik: Shafter tábornokot, a hadosztály- és dandárparancsnokokat a tábornoki kar s a lovasság kísérte. Toral tábornokot vezérkarával együtt 100 kiválasztott katona kísérte. Miután trombitajelekkel kölcsönösen üdvözölték egymást, Toral átadta kardját Shafter tábornoknak, aki ismét visszaadta azt neki. A sáncok előtt álló amerikai csapatok jelen voltak a szertartásnál. Shafter tábornok kíséretével és Toral tábornokkal végiglovagolt a városon, hogy hivatalosan megszemlélje. Délben 10.000 ember jelenlétében felvonták az Egyesült-Államok lobogóját. A szertartás után, amely a zenekar által játszott hazafias dalokkal és üdvövésekkel végződött, Shafter tábornok visszatért a táborba és a várost és a hatóságot Mac Kibben tábornok felügyeletére bízta, akit ideiglenes katonai kormányzóvá nevezett ki. Két amerikai gyalogezred a városban marad, hogy a rendet fentartsa. A spanyolok addig, amíg hajóra nem szállítják őket, az amerikaiak vonalain kívül fognak táborozni.

Spanyol hadi foglyok.

Portsmouth (New-Hampshire), július 18.

Pegnap 900 spanyol hadifoglyot szállítottak partra. Az 1700 fogoly közül 10 meghalt. Az orvosok nyilatkozata szerint szerencsés esetnek mondható, ha a halálozások száma 500-on alul marad.

A semleges Marokkó.

Tanger, július 18.

A marokkói kormány, Ceutá és Melilla környékén jelentékeny haderőt von össze a határ őrizetére és a semlegesség fentartására.

Manillában csend van.

Hongkong, július 18.

A „Cormoran” német czirkálóhajó, amely e hónap 15-én indult el Manillából, ma ideérkezett. A hajó azt jelenti, hogy Manillában teljes mozgalom van és a fölkelők az utóbbi időben nem tudtak semmiféle sikert kivívni. Ujabb amerikai csapatok eddig nem érkeztek. Hír szerint Aguin Ado Manillába ment, hogy a főkormányzóval tárgyaljon. Az amerikai hajóraj Cavite előtt horgonyoz.

A spanyol regens-királynő új lakása.

Bécs, július 18.

Az a hír, hogy a spanyol regens-királynő számára renoválják a prágai Hradsin, teljesen valótlan. Télre Mária Theresia főhercegnő, Károly Lajos özvegye fog ott lakni, ősszel pedig Péter Ferdinand főherceg száll ott meg, minthogy át fogják helyezni a prágai helyőrséghez.

A béke.

Madrid, július 18.

Hivatalosan még nem kezdődtek meg a béketárgyalások Amerika és Spanyolország között. Beavatott körökben azt hiszik, hogy a legrövidebb idő alatt megkezdődnek az alkudozások. Hír szerint az amerikaiak meg fognak elégedni Kubával és a Karóli-szigetecsoport Extansion szigetének egyik kikötőjével. (N. Fr. Pr.)

A béke akadályai.

Bécs, július 18.

A béketárgyalások igen kedvezőtlenül állanak. A jingók nézete az, hogy Spanyolországnak teljesen a kandiai járom alá kell a fejét hajtania és az elnök kétségkívül ezeknek befolyása alatt áll.

Spanyolországból is mindrosszabb hírek érkeznek. Weyler tábornok a regens királynénak a végsőig való ellentállást ajánlott és a miniszterek Sagastával együtt, szintén erre ha-

lanak, mert Puerto-Ricot semmi áron sem akarják az Egyesült-Államoknak átengedni.

A „Times” madridi levelezője is lehetetlennek tartja a megegyezést, miután Amerika Kuba szabadságánál is többet kíván.

TÁVIRATOK.

A zsidók ellen.

Lemberg, július 18. B u r s t i n b e n a folyószabályozási munkálatoknál alkalmazott mazurinmunkások és a zsidó mészárosok erősen összetűztek. A munkások egyike ugyanis kifogásolta a mészárosnál a húst, mire szóváltás, végre pedig verekezés támadt. Egy munkást jól elvertek és meg is sebesítettek. Az ügy a törvényszék elé került. A munkások evvel nem elégedtek meg és boszúból azért, mert egy társukkal rosszul bántak, megrohanták a zsidókat. Először is megtámadták a zsidó rabbi házat és beverték az ablakait. A „Przeglod” jelentései szerint összetörték a rabbi karjait. A többi zsidó házában ablakait beverték. A lakásokat kirabolták. Az egész városka talpon volt. A tűzörség és az a tűzércsapat, amely épen gyakorlatokat végez a környéken, kivonult a lázongók elé és hamarosan rendet csinált. A munkások a lakosokat gyujtogatással fenyegették.

Letartóztatott képviselő.

Zara, július 18. A „Hrvatska Radnicka Zadruga” tegnap kirándult Raguzából Cattaróba. A kiránduláson közel négyszáz ember, férfiak, nők és gyermekek vettek részt. A „Napredak” munkásegylet helyisége előtt Cattaróban esti hat órakor szerbek és horvátok között dülakodás támadt. A rendet azonban azonnal helyreállították és három embert, köztük Trojanovics tartománygyűlési képviselőt a hatóság utasításainak nem követése miatt letartóztatták. Dr. Trojanovicsot nemsokára ismét szabadlábra helyezték.

A pápa egészsége.

Róma, július 18. A Stefani-ügynökség néhány lapnak a pápa megbetegedéséről szóló, makacsul föntartott, de valótlan híreivel szemben konstatálja, hogy a pápa ma reggel sétát tett a Vatikán kertjeiben, majd a nappolyi érseket fogadta és azután a bibornoki kongregációban elnökölt. A kongregáció a folyó ügyek elintézésével foglalkozott.

A Károly Lajos-vasut részvényel.

Bécs, július 18. Az osztrák kormány kijelentette, hogy 1900-ban élni fog azzal a joggal, hogy a Károly Lajos-vasut részvényeit 210 forintért átveheti. (N. Fr. Pr.)

A walesi herceg balesete.

London, július 18. Watdesdonból érkezett távirat szerint a walesi herceg báró Rothschild látogatása után a lépcsőn elcsúszott és a térdén könnyű sérülést szenvedett. A herceg elutazását ennek következtében délutánra halasztották.

London, július 18. A walesi herceg magántitkára a Reuter-ügynökséggel közölte, hogy a herceg térdizületén súlyos sérülést szenvedett, de egyébként jól érzi magát és visszatért Londonba.

A nemzetközi sakkverseny.

Bécs, július 18. A nemzetközi sakkverseny szombati mérkőzéséről függőben maradt Schlechter-Walbrodt-játszmát Schlechter nyerte meg. A mai XXXIII. mérkőzésnél győztek: Lipka Halprin ellenében, Steinitz Baird ellenében, Frenchard Marco ellenében, Schlechter Burn ellenében, Schowalter Walbrodt ellenében, Alapin Blackbourne ellenében, Tarrasch Pillsbury ellenében és Janowski Schiffers ellenében. Remis-játszma: Caro-Maróczy.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— **A királyné Nauheimban.** Erzsébet királyné — mint Nauheimból táviratozzák — az első éjtel jól töltötte. Tegnap délelőtt 11 órakor kezdte meg kuráját dr. Schott orvos felügyelete alatt. Minthogy a közönség respektálja a királyné ama kívánságát, hogy nyugodtan élhessen kurájának, csak néhány vasárnapi kiránduló volt a fürdőház közelében. Tizenkét órakor érkezett meg az ismert fehérlovas hintó; a királyné fekete selyemruhában és fekete kalapban beült a hintóba és barátságosan köszöngetve kíséret nélkül hajtattott vissza a Kracht-villába, ahol a nap többi részét nyugodtan töltötte.

— **Szilágyi Dezső gyászja.** Szilágyi Dezsőnek édes anyját, özvegy Szilágyi Lajosnét — mint Nagyváradról jelentik — ma délelőtt 10 órakor helyezték el örök nyugalomra a nagyváradai temetőben. Szilágyi Dezső vasárnap délután 4 órakor érkezett Nagyváradra; éjjel jött meg a diszes érczkoporsó, melyben az elhunyt nyugszik. A koporsót nem vitték be a városba, mert a pályaudvar árnyas fái alatt volt a temetés, melyet nagy segédlettel dr. Schlauch biboros végzett; asszisztáltak neki Palotay László és Széchényi Jenő kanonokok. A pályaudvarban történt beszentelés után a bibornok a papság egy részével elvonult és azután Palotay László kanonok vezette a gyászmenetet az olasz templomban, ahol rekviem volt. Ott voltak a temetésen Szilágyi Dezső és a rokonságon kívül a nagyváradai hatóságok fejei: dr. Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, dr. Bulyovszky József polgármester, a királyi tábla bírói kara, dr. Tassy Pál törvényszéki elnök, Goldis I. János görög-keleti püspöki helynök, dr. Bozoky Alajos jogakadémiai igazgató, Balog László országgyűlési képviselő, Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Perjéssy Mihály. A koporsón egy koszorú volt ezzel a felirattal:

Édes anyámnak — Dezső.

— **Személyi hír.** Gróf Szapáry László kormányzó tegnap Fiuméba érkezett, hogy a rappresentanza ülésén elnököljön.

— **Gróf Andrassy Sándorné balesete.** Homonnáról táviratozzák: Gróf Andrassy Sándor országgyűlési képviselő nejét ma délben olyan szerencsétlenség érte, mely könnyen végzetessé válhatott volna reánézve. A vigyázatlan inas ugyanis ásványviz helyett kénsvat öntött a grófné horába. A kénsvat hatása természetesen rögtön jelentkezett, de a veszedelemnek szerencsére sikerült elejét venni. A grófné remélhetőleg hamarosan kiheveri a bajt. A vigyázatlan inast nyomban elbocsátották.

— **A 61. gyalogezred jubileuma.** Temesvárról táviratozzák, hogy a 61. gyalogezred fennállásának százéves jubileuma, amelyről már a napokban megemlékeztünk, tegnap volt nagy ünnepélyek között. Az összes csapatok reggel a gyakorló-térre vonultak ki, ahol Kemény tábóri lelkész a táborszaki és tisztikar, ugyiszinte a város képviselőinek jelenlétében tábóri díszmisét mondott. Ezután Hornik ezredes mondott ünnepi beszédet, amelyet magyarul és románul tolmácsoltak a legénységnek. Délben disztrakoma volt a Vigadóban, amely főleg magyar czimerekkel és zászlókkal volt feldíszítve. Schwitzer lovag altábornagy hadtestparancsnok mondotta az első felkőszöntőt a királyra, majd Hornik ezredes Temesvár városát, Telbisz Károly polgármester a jubiláló ezredet éltette. A lakoma alatt az ezrednek Bécsből lejött zenekara játszott, nagyrészt magyar darabokat. Délután városi költségén a vadászerdőben nagy legénységi ünnep volt, amelyet este tűzijáték fejezett be. Báró Fejérváry Géza, honvédelmi miniszter, aki egykor maga is szolgált az ezredben, atyja pedig az ezred parancsnoka volt, üdvözlő táviratot küldött. Kívüle többek között Molnár főispán és Dessoffy püspök is küldött táviratot.

— **Földrendés.** Zárából jelentik, hogy Triljben tegnapelőtt este 6 óra 35 perczkor és ma reggel 3 óra 40 perczkor egy-egy erős földrendést éreztek. Az utóbbi két másodperczig tartott.

— **Hegyi Antal ügye.** Hegyi Antal csongrádi plebánosnak sok port felvert fegyelmi ügye a múlt héten végelintézet nyert. Mint annak idején megirtuk, Hegyi Antalt, Csongrád város plebánosát, a váci püspöki szentszék misepénzek szabálytalan kezelése és a püspök iránt való köteles engedelmség megtagadása miatt, állásától felfüggesztette, a papi ténykedések elvégzésétől pedig eltiltotta. Az esztergomi érseki szentszék II-od fokban azzal szigorította ezt az intézkedést, hogy azt csak birtokon kívül engedvén megfotolbezhetni, Hegyi Antal nyomban végre is hajtatta. Hegyi, akinek lefokozás terhe mellett, még azt is szigorúan megtiltotta a váci püspöki szentszék, hogy ügyét hirlapilag vagy akár egyesek előtt tárgyalja, a primási főszentszékhez felebbezett. És ez a legfelsőbb egyházbírói fórum, amely előtt már Hegyi Antalnak védekezése is ott feküdt, nemcsak egyhangulag felmentette Hegyi Antalt, hanem kemény megrovásokban is részesítvén a váci püspöki szentszék felületes bírói eljárását, Hegyi állásába visszahelyezte. Mivel azonban az öt ivre terjedő harmadfoku ítélet nem mondta ki, hogy ezt csak birtokon kívül lehet megfotolbezhetni, azért a váci püspöki szentszék azt a végzést hozta reá, hogy az ítéletet nem engedi végrehajtatni, mert a tisztí ügyész felebbezést jelemtett be ellene. Akkor papi körökben méltó feltűnést keltett a III-od foku bíróság érvényes ítéletével szemben hozott ezen elsőfoku bírósági végzés, de felebbezést nem jelentett be ellene senki. A váci püspöki szentszék kanonok-tisztí ügyésze tehát, pár hét előtt be is nyújtotta felebbezését a primási főszentszéknek, amely azonban nem terjesztette fel Rómába, hanem félretette és kijelentette, hogy az ő ítéletével szemben csakis kegyelemkérésnek van helye. Hegyi azonban fel van mentve, tehát neki nincs szüksége pápai kegyelemre. Ez az ügy így végleg el van intézve. És Esztergomból így értesítették úgy a váci püspöki szentszék, mint Rómát, ahová eddig egy III-od foku felmentő ítélettel szemben szigorításért sohasem folyamodott még senki.

— **A Szent Ferencz-rend káptalanja.** A Szűz Máriáról nevezett magyarországi szent ferencz-rendi tartomány a napokban fejezte be Pozsonyban e hónap 12-én megkezdett káptalani gyűlését, amelyen a személyi változásokon kívül a rendtartomány nagyon is válságossá vált helyzetét rendezték. Az ülésen P. Skrobaneck Florid tartományi főnök elnökölt, aki szomorú statisztikát terjesztett be a rendet Róma reformtervezetei után ért változásokról, amelyek miatt egyes zárdák személyzete annyira megfogyott, hogy félni lehet a rend teljes elpusztulásától. A napokig tartott gyűlés végzéseit ugyan egyenlőre titokban tartják, de a személyi változásokat elrendelő tabula mutationis-t vagyis változásokat elrendelő hivatalos táblát az egyes zárdákban már publikálták és ezt most sorra küldik mindegyik zárdába. Legnagyobb változást a szombathelyi zárdá fog szenvedni, amelynek személyzetéből P. Tormási Bouaventurát kivéve mindenik rendtag megkérte a saecularisationalis engedélyt Rómától. Ide a héten négy olyan ferencz-rendi pap fog Nagyszombatból jönni, akik elfogadják a rend reformját és így az új szabályzat szerint kívánkoznak élni. Mivel pedig a tömeges kilépések miatt nem láthatja el többé már ezen szerzetes-tartomány kellő számu felszentelt pappal a maga zárdáit, azért a Pozsonyban megtartott káptalani gyűlés azt is elhatározta, hogy a szombathelyi zárdát teljesen a reform szerint élőknek adja át. És ez értelemben Rómába felterjesztést is küldött, amelyet ha jóvá hagy a rend generálisa, akkor Szombathelyen az újítást elfogadják a hittudományi kar első és másodévi tanfolyamát fogják berendezni. Egyelőre valószínűleg csak egy, mint Pécsen volt eddig, hogy a rendi növendékek nem a zárdái, hanem a püspöki hittudományi tanintézetet fogják látogatni. E szerzetes-tartományba a múlt héten tizenegy növendéket vettek fel, akiknek mindenike Malackára rendeltetvén, az ottani zárdában a reformok kívánalmai szerint fogják őket nevelni. Két magyar felszentelt pap azonban újból kilépett a rendből és a pécsi egyházmegyében kapott kápláni állomást.

— **József főherceg Debreczenben.** József főherceg e hónap 20-án este 10 órakor Szatmár felől Debreczenbe érkezik, hogy szemlét tartson az ott állomásozó honvédsapatok felett. A főherceg mellőzteni kíván minden polgári és katonai ünnepélyes fogadtatást. Mindazonáltal az állomáson Jekelfalussy tábornok, a vármegye és a város részéről pedig gróf Degeufeld József főispán, Simonffy Imre polgármester és a városi tanács több tagja fogadja a főherceget. Julius 21-én a főherceg jelen lesz a szemlén; délután a helyi vasut vonatán kimegy a nagy-erdőbe, hol megtekinti a honvédlövölházat. Másnap délelőtt a királyi gazdasági tanintézet pallagi gazdaságát és az ott levő földmives iskolát látogatja meg. Debreczenből csütörtökön délben 12 óra 36 perczkor utazik el. A várost a főherceg tiszteletére fellobogózzák. Kedden délben a főherceg huszonöt terítékű ebédet ad.

— **Nagymaros novezetességei.** Nagymaros vagy másfél órányira van a fővárostól. A régi időben szőlőtermeléséről volt híres, ma meg arról, hogy nyáron át a fővárosi emberek közül sok ide megy pihenni, üdülni. Eddig csak ezt a két nevezetességet jegyezte fel a történelem a svábok e nevezetes fészkeről, de most úgy látszik egy harmadik nevezetes vonása is akad a regényes fekvésű Nagymarosnak. Jelenleg 700—800 család nyaral Nagymaroson, többnyire a polgári középosztályhoz tartozók, kik egész nap itt Budapesten hivatásuk után járnak és csak este térnek haza. A kenyérkeresők egész nap távol vannak és a családtagok ez idő alatt ki vannak téve a nagymarosi jegyző és bíró önkényének. A közbiztonsági állapotok Nagymaroson ugyancsak furák. Nap-nap után szerencsétlenségek történnek. A főtéren az idén egy megvadult ló életveszélyesen megsebesített egy gyermeket, szombaton ugyanaz történt meg egy fővárosi kereskedő nejével és midőn ez ellen orvoslást kerestek, az eseménynél jelen levő jegyző és bíró oly modort és magatartást tanusított a nyaralókkal szemben, hogy az általános megbotránkozást kellett. A nagymarosi nyaralók tegnapelőtt értekezletet tartottak és elhatározták, hogy csütörtökre gyűlést hívnak össze, melynek határozata alapján jogorvoslatot fognak keresni a belügyminiszternél. Ime, elmondottuk Nagymaros harmadik nevezetességét.

— **A „Bourgogne” menekültjei.** Párisból táviratozzák, hogy tegnap Havreba érkezett a „Touraine” gőzös, mely az elsüllyedt „Bourgogne”-nak megmentett harmadosztályu utasait és matrózait hozta magával. A kikötőben nagy tömeg várta a megmenekülteket és kalapok meg kendők lobogtatásával üdvözölte őket. A megérkezettek borzalmas részleteket beszéltek el a katasztrófáról. Sok utast épen a mentőv ölt meg. A nagy ijedségben ugyanis nagyon mélyen csatolták magukra az övet és így mihelyt a vízbe jutottak, fejfel a víz alá buktak. A „Bourgogne” hajóbiztosza azért vesztette el életét, mert hosszú felöltője akadályozta mozgását. A „Touraine” gőzösnek az volt a megbízatása, hogy a szerencsétlenül járt „Bourgogne” roncsait kikutassa, de fáradozása sikertelen volt.

— **Baleset a tengeren.** A „Volosca” gőzös Fiuméből Abbaziába ment át vasárnap délelőtt. Mint a hajón jelen volt tudósítónk írja, a tengeren egy kis csónakon halászott Pausi József, a flumei katonai ügyosztály referense, a csónakban kivüle egy hajós is ült. A „Volosca”, szerencsétlenségre, rendes irányától valamivel eltért és a hajón senki sem vette észre az uti irányba eső csónakot. Pausi és a hajós, mikor figyelmesek lettek a közelgő hajóra, rémülten igyekeztek felvonni a csónak vasmacsáját. Erre azonban már nem volt idő, vészkiáltásukat sem hallotta meg senki a hajón és a helyzet mindinkább kritikussá vált. A hajós az utolsó perczben kiugrott a csónakból és uszva igyekezett menekülni. A legközelebbi pillanatban tényleg megtörtént az összeütközés. A hajócsavar okozta forgatásban Pausi a csónakkal együtt elmerült. Nem sokára ismét felvetette a víz és a „Volosca” utasai jól látták, mint küzd a szerencsétlen ember a hullámokkal, hogyan fogódzik görcsösen a csónak árbocának letört csúcsába. Azonnal lebocsátották a mentőcsónakot, de eltelt körülbelül tíz percz, míg kimenthették a ké-

hajótöröttet. Szederjes arezzal, ajultan hozták a „Volosca” fedélzetére Pausit, aki fején súlyos sérülést szenvedett. Most voloscai villájában ápolják; állapota nagyon veszedelmes. A tengerészeti hatóság azonnal megindította a vizsgálatot. A balesetben valószínűleg a „Volosca” hibás, mert szemtanúk állítása szerint az összeütközés pillanatában a kapitány és a kormányos a hajóhídon beszélgettek. Így magyarázható csak, hogy a csolnakot az utolsó perczen sem vették észre.

— **Kézfogó.** Dobó László a magyar királyi államvasutak hivatalnok, magyar királyi tartalékos honvédbadnagy eljegyezte Nagy-Szaláncon Pecher Elza kisasszonyt, Pecher Gyulának, a gróf Forgách István-uradalom nyugdíjazott kasznárjának leányát.

— **Bányaszerencsétlenség.** Gleiwitzből táviratozzák: Ma reggel Morgenroth mellett a Paulus-bánya Gotthard-tárnájában a munkás-személyzet lebecsátkozása alkalmával a szállító kas egy aknafelügyelővel és 23 bányász-szal leszakadt a mélységbe. Valamennyien halva maradtak. A szerencsétlenség abból eredt, hogy a szállító kas kötele kiugrott a tartó horogból és ennek következtében a kas a 250 méteres mélységbe zuhant. Délig a szerencsétlenül jártak felét, akik a felismerhetetlenségig összeroncsolódtak, felszínre hozták.

— **A pozsonyi képtalan új kanonokjai.** Mint megbízható helyről értesülünk, a három üresedésben levő pozsonyi kanonokságra a koromány dr. Schiffer Ferencz, pápai kamarást, az országos katolikus legény-egyesületek központi igazgatóját, dr. Horváth Ferencz, esztergomi teológiai tanárt és Kanovics Béla, budapest-józsefvárosi apát-plébánost terjesztette fel ő felségéhez kinevezés végett. A kinevezések már legközelebb a hivatalos lapban is közzé fognak tétetni.

— **Fodrászok gyűlése.** A budapesti fodrászmesterek és segédek ma este fél tíz órakor a Hajós-és Dessoewffy-utca sarkán levő vendéglőben gyűlést tartottak, hogy állást foglaljanak a Scherma-n főorvos által kidolgozott javaslat ellen. A mesterek részéről Sommer Pál és Kreuter Miklós beszélt. Élesen kikelték a javaslat ellen és rámutattak a veszélyre, mely őket a javaslatnak rendeleti erőre emelése esetén fenyegeti. Utánuk Óvári József beszélt, ki a segédek részéről kikelt az eljárás ellen, melyet az ipartestület és ennek elnöke, József Péter tanusított, midőn a sérelmes rendelet ellen ezek fel nem szóialtak, sőt József ennek tartalmát egyenesen helyeselte. A beszéd után az ellenpárt néhány embere akart beszélni, ami zajos jeleneteket idézett elő. A zavar csak akkor csendesedett le, midőn Schwarz Miksa joghallgató kapta meg a szót. Schwarz Miksa előterjesztette az általa készített memorandumot, melyet a fodrász-mesterek és segédek a polgármesterhez fognak intézni. Elhatározták, hogy a memorandumot 15 tagú küldöttség fogja a polgármesternek átnyújtani. Ezután a gyűlés a legnagyobb rendben szétoszlott.

— **Bucsu Szikszaytól.** Melancholikus hangu bucsulevelet kaptunk ma: Szikszay Ferencz bucsuzik attól a közönségtől, amely a Nemzeti Színház bérházában levő vendéglőben huszonhárom éven át olyan jól érezte magát, mint sehol másutt, ahol béli szint és borju-fricandeaut főznek. Ezalatt a huszonhárom év alatt a Szikszayból önálló fogalom lett. Fogalom, amelyhez többé nem volt semmi köze az étlapnak. A „Szikszay előtt” tüntetett az ifjúság, a „Szikszay előtt” erőszakoskodott a rendőrség, a „Szikszay fölött” beszéltek a néphez a független honatyák és végül a Szikszayba menekült a Nemzeti Színház egy-egy unalmas premiéréjéről a kevésbé türelmes néző. A Szikszay föltje mellett aztán ki lehetett békülni a hanyatló drámairodalommal is. Vidéki uri családok, ha feljöttek Budapestre, délelőtt megnézték az elevátort és az Esterházy-képtárt, délben pedig a Szikszaynál ebédelték. Mi nem akarunk rosszat mondani az elevátorról és az Esterházy-képtárról sem, de azt hisszük, mégis csak a Szikszaynál találta fel magát mindenki a legjobban. Reggelre a Hangliban, délben a Szikszayban volt a találkozó. Ami két szomszjas szívnek a Viztorony, az volt két éhes gyomornak a Szikszay: a nagy rendez-vous hely. De az öreg Szikszay végre sem bírta a nagy bért és nem győzte fizetni a drága fűtést, világítást és személyzetet sem. Évenként ez össze-vissza főlnent 52.400 forintra. Kénytelen volt tehát üzletét

átadni a kőbányai részvény-szerfőzőnek. Ime ezeket mondja hozzánk beküldött bucsulevelében:

A Szikszay-vendéglőt, melyet Isten segítségével, értizedeknek becsületes munkájával országos hírűvé tettem, a mai napon hagyom el.

Nehéz szívvel válok meg megszokott hájékomtól s még nehezebben attól a jóindulatu közönségtől, amely engem szíves pártfogásával küzdelmes napjaimban is híven támogatott.

Hálás köszönetemet a nyilvánosság előtt rovom le irántuk, valamint a sajtónak is megköszönöm jóakaratu támogatását, amelylyel egyszerű személyemet oly sokszor kitüntette.

Az Isten áldását kívánom mindnyájukra, magamat és családomat, ismerőseim és jóakaórimnak kegyes emlékezetébe ajánlom.

Szikszay Ferencz.

Az öreg Szikszay huszonhárom éven át nagyon figyelmes volt és nagyon becsületesen főzött: ez bukásának története. De a gyomor nagy és szigorú filozófusának, Brillat-Savarinnak szelleme áldólag tekint rá az égből,

— **Kitüntetett munkások.** A magyar királyi államvasutak budapesti nyugati főmühelye vasárnap szép ünnepélynek volt színhelye abból az alkalomból, hogy ő felsége a mühely három érdemes munkását: Huszár Jánost, Schultz Nándort és Szedmak Bélát szolgálatuk ötvenedik évfordulójára a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Varga mühelyfőnök üdvözlő szava után Banovits igazgató hosszabb beszédet intézett a megjelent munkásokhoz és kitüntetett társaik példájára hivatkozva, buzdította őket becsületes és hazafias munkalkodásra, melyért legfőbb helyről sem marad el az elismerés. Ezután Varga mühelyfőnök átadta az ünnepeltnek a mühelyi személyzet és az igazgatóság értékes ajándékát, mire az igazgató feltűzte az érdemkereszteket az ősz munkások mellére. Nevükben Huszár János mondott a meghatottságtól remegő hangon köszönetet. A kitüntetett munkások, kik most kilépnek a szolgálatból, a kiérdemelt pihenés idejére nyugdíjat fognak élvezni.

— **A hipnotizmus hatása.** Párisnak egy előkelő vendéglőjében történt. Egy híres orosz-lánszeli-dító a délutáni izgalmas előadás után néhány barátjával tért be épen kis frissítőre. Nagyban dicsérték a nap hőjét és csodálták vakmerőségét.

— **Hogy lehet így uralkodni e hatalmas vadállatokon?** — kiáltott fel egyik bámuloja.

Az orosz-lánszeli-dító hideg eleganciával válaszolt.

— **A dologban nincsen semmi különös.** Csak bátorság kell az egészhez. Amig rettenthetetlen bátorsággal néz az ember az orosz-lán szemébe, kezes ez, mint a bárány. Az én tekintetemnek pedig megvan a maga hatása.

A szomszéd sarokban egy fiatal ember ült. Az orosz-lánszeli-dító erre mutatott.

— **Nézzétek ezt az embert!** Valami óriáember, bohóc vagy ilyesvalami. Nem fogok hozzá egy szót sem szólni, csak ránézek és meglássátok, akarva nem akarva idejön.

És úgy tön, amint beszéle. Hatalmas tekintetét a fiatal emberre vetette, aki egy ideig izgett-mozgott a széken, nyugtalanul kapdosta a fejét jobbra-balra, majd két-három perc múlva fel-emelkedett és lassu léptekkel közeledett az orosz-lánszeli-dító asztalához. A barátai meg voltak rökönnyödvé.

— **Hihetetlen! Nagyszerű!** — suttogták valamennyien.

A fiatal ember ezalatt az orosz-lánszeli-dítóhoz ért és jobb kezével úgy ütötte pofon, hogy lebukott a székről.

— **Máskor ne nézzen rám olyan bután!**

Az ismeretlen fiatal ember, aki mübirkózó volt, nyugodtan visszatért a helyére.

— **Leégett gőzmalom.** Hajdu-Tégláson, mint debreczeni levelezőnk írja, a Rosenfeld-testvérek gőzmalma teljesen leégett az összes termény- és lisztkészlettel és felszerelésekkel együtt s nem maradt egyéb, mint a kormos falak, amelyek csonkán báméskodnak az ég felé. A csendőrség vizsgálatot indított, mert az a hír, hogy a malmot bőszeből gyújtották fel.

— **Nagy hideg a felvidéken.** Arvaváraljáról jelentik, hogy ott néhány nap óta akkora a hideg, hogy az emberek kénytelenek téli ruhában járni és esténként a szobákat fűteni. A nagy hideg azonban ma már alábbhagyott.

— **Az apácák Ünnepe.** Holnap ünneplik meg buzgó ájtatossággal paulai szent Vincze leányai: a szürke nénikéknek nevezett apácák, kik szürke ruházatukban és libegő szárnyalaku kalapjaikban szolgálják iskolákban, kórházakban, szegényházakban és menházakban a humanizmust, alapító védőszenjtük névnapját: paulai szent Vincze ünnepét, aki midőn a törökök rabságából kiszabadult, egész életét a szenvedő emberiség felségelyezésére szentelte. És így alapította meg azt az apáczarendet is, amelynek tagjai a budapesti kórházakban, szegényházakban mint ápolónók, Magyarország számos iskoláiban pedig az ily hivatal mellett még mint tanítónók is működnek. E szegény apácák ünneplése, pusztá buzgólkodás és semmi egyéb. Ma délután felvirágozták kápolnáik oltárát, meggyöntak, hogy holnap reggel hat órakor megáldozhasanak. S ezzel újból a nehéz napi foglalkozáshoz térnek vissza. Hazánkban mintegy negyven zárdában laknak paulai szent Vincze leányai.

— **Gyilkosság.** Rejtélyes gyilkosság foglalkoztatja — mint debreczeni levelezőnk írja — a beregszászi törvényszéket. Munkácson Nagy Gyula királyi közjegyző Mari nevű tót szolgáloját, míg a közjegyző családja Podheringbe rándult, kegyetlenül meggyilkolták. A leányt valaki lecsalta a pinczébe s ott meggyilkolta. Azután leöntötte petróleummal és ruháját meggyújtotta. A pinczéből kitóduló füst árulta el a gaztetelt. A leány az eltorzulásig összeégett. A gyilkosság elkövetésekor még egy férfi-cseléd volt az udvarban.

— **Elcsipett tolvajok.** A rendőrség a napokban néhány tolvajt tett ártalmatlanná. Az illetők: Kiss János csurgói születésű 24 éves, rovott multu és a fővárosból kitiltott téglagyári munkás, Weiser Arthur 16 éves asztalos, Szakács József 19 éves és Czédly Ernő 17 éves napszámosok, akik rendszerint a téglagyári munkások zsebeit fosztogatták. Bár valamennyit tetten érték, tagadják bűnösségüket. Ma reggel a külső váci-uti juta-gyár mellett járkálók észrevették, amint egy munkás a fiúban részegen fekvő Mueette Sándor napszámos óráját lekapsolja és elviszi. Utána mentek, aki erre kést rántott, de ártalmatlanná tették. Kihallgatásakor Báron Jakab gyári munkásnak mondta magát.

— **A detektív 20.000 forintja.** Ma délben Kispestről a főkapitányságot telefonon értesítették, hogy Sárközi detektívet Kispést egyik mellék-utcájában össze-vissza szurkálta eszméletlen állapotban találták. Szombatfalvy detektív főnök három detektív kíséretében azonnal Kispestre hajtatott, mivel azt hitte, hogy gyilkossági kísérlet történt. Mire kiértek, Sárközi már magához tért. Elmondta, hogy az elmúlt éjjel egy kispesti kávéházban mulatott s mikor hazafelé gyalogolt, három ismeretlen ember megtámadta, agyba-főbe verte s kirabolta. Mikor a kávéházi helyiséget elhagyta, 20.000 forint volt a zsebében. Sárközi zavaros ellentmondó feleletei és az a körülmény, hogy 20 forintot találtak a zsebében, arra enged következtetni, hogy a 20.000 forintos rablási história mese. A detektívek a csendőrséggel egyetemben nyomozzák a tettéseket és kutatják, mi igaz a meséből. Sárközi sebei nem életveszélyesek.

— **Körözött sikkasztók.** A staniszlói törvényszék körözvényben tudatta a főkapitánysággal, hogy Rotter Izsák tysminitzi születésű 38 éves nőlen magánhivatalnok Reisel Thanen kárára 24.000 forint értékű készpénzt, illetőleg értékpapírt sikkasztott. Az illető április közepén tünt el Tysminitzből, Galicziából. Rotter Izsák 6 láb magas, sovány, előrehajlott tartású, szeme sötétszürke, haja fekete, erősen tüdőbeteg. Arcszíne fakó, sápadt. Arcza beesett, nyaka baloldalán forradások vannak. A sikkasztó szeretőjével szökött meg és azzal kóborol. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket. — **Tuzlából (Bosznia) táviratilag értesítette az előljáróság a fővárosi államrendőrséget,** hogy Wuest Ede nevű hivatalnok nagy hivatali sikkasztás után e hónap 13-án Tuzlából megszökött. A sikkasztó személyleírása a következő: 33 éves, sötétszőke férfi. Szeme barna, hajusa sötétszőke, erős; beszél némétül, bosnyákuul és horvátul. A rendőrség megtette az intézkedéseket, hogy ha a sikkasztó esetleg erre veszi útját, elfoghassa.

— **Az Adria-kerékpárok diadala.** A Szombat-helyen július 17-én megtartott kerékpárversenyen az összes első díjakat „Adria” kerékpárokon nyerték. Ez az újabb diadal kiegészíti a sikereknek hosszú sorát, melylyel a hazai gyártmányu kerékpárok a külföldi versenyt hathatósan kiszorítják és a magyar gyáripárnak dicsőségét szereznek.

Napirend.

Naptár: Kedd, július 19. Római katolikus: Paul. Vincz. — Protestáns: Rufina. — Görög-ország: (július 7.) Mal. Tamás. — Zsidó: Tham. 29. — Nap két 4 óra 7 perczkor, nyugszik 7 óra 32 perczkor. — Hold két délután 4 óra 37 perczkor, nyugszik 7 óra 45 perczkor.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig.
A földművelésügyi miniszter fogad d. u. 4 ó.
Az iparművészeti múzeum nyitva 9—1 óig.
Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Andréet nem találják!

Egy esztendeje elmúlt már, hogy Andréé és három társa léghajón az északi sark felkutatására indult és ez alatt az esztendő alatt az egész művelt világ leste a híreket, melyek a vakmerő léghajósról érkeztek. Mert érkeztek róla hírek, ha keveset mondók is és minden kis hír új reményt adott az Andréé sorsa iránt érdeklődőknek arra, hogy még él a bátor ember, még visszatérhet csodálatos tapasztalataival.

Csak akkor kezdett szétfoszolni a remény, amikor a felszállás évfordulója megérkezett. Ekkor újra s ha lehet, még nagyobb buzgalommal kezdték Andréé nyomát kutatni és minden kutatás azzal a szomorú eredménnyel végződött, hogy Andréé eltűnt, elveszett. Ma is érkezik hír, mely e kutatás sikertelenségét hirdeti. A Lerner Tivadar északi sarki utazó által vezetett német északi expedíció tudományos célja mellett Andréé felfedezését is célul tűzte ki. A „Helgoland” nevű hajón indultak utra és a kutatást már meg is kezdték a Spitzbergák szigetén. Hosszas és fáradságos munka volt ez, de eredménytelen, mert Andréé nincs ott!

Egy berlini lap levelezője ugyanis Tromsöből a következőket írja:

Tromsö, július 15-én, 7 óra 50 perczkor este.

Június 8-án hagytuk el Tromsöt, hogy Andréé után kutassunk és e célból legelőször is a szárazföld és a Spitzbergák között fekvő Medveszigetet kerestük fel, mely rendszeren sűrű ködbe van burkolva. Sikerült kikötnünk, de hiába, mert Andréének nyomára sem akadunk. Erre észak felé fordultunk, azután behajóztunk a nyugati és keleti Spitzbergákat elválasztó Stor-fjordba, megvizsgáltuk a Deery-öblöt és minthogy rendkívül kedvező volt a jeges áram, messze északra haladtunk és igen eredményes tudományos vizsgálódásokat eszközölhattunk. Miután ugyanis déli irányban haladtunk, a Spitzbergák keleti részét igyekeztünk elérni, de a jég miatt vissza kellett térnünk. Ezután nagy ivben a Jég-fjordot hajóztuk körül, keresztülkutatuk az Advent-öblöt, a dán szigeteket, a Virgo-kikötőt, ahonnan Andréé múlt év július 11-én felszállt, azután a Massel-öblöt és az u. n. Hét-sziget csoportot. Ennek a csoportnak legészakibb szigete a Lósziget, — 88° 55' északi szélesség alatt — melyen Lerner, múlt évi júniusban Andréé számára élelmészeti állomást rendezett be. Keresztülkutatuk, de sem Andréének, sem pedig expedíciójának nyomára sem akadunk. A hány halászhajó csak utunkba akadt, mindegyiket megkérdeztük, hátha esetleg tudnak valamit Andrééről, de hasztalan. Így tehát eddigi erőlködésünk hiábavaló volt. Ma az „Augusta Viktória” szalongozóssal találkozunk, melytől szívesen kaptunk. Most az Advent-öblöből a Spitzbergák keleti részére indultunk. Mindnyájan jól vagyunk.

Andréet tehát nem találják. Hol vészett el, nem tudja senkisé. Talán az örök jég honában megfagyott és évek múlva, ha nála szerencsésebb emberek kutatják az északi sarkot, megtalálják a jégben épségben megmaradt holttestét!...

Az árvák elsikkasztott pénze.

Arad, július 18.

A ma megtartott rendkívüli megyei közigazgatási ülés azzal a sikkasztással foglalkozott, melyet Krivány János pénztáros követett el. Fábrián László főispán délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg a közigazgatási bizottsági ülést s kérte a bizottságot, hogy hallgassa meg csöndben az alispánt. Szathmáry Gyula alispán halálos csöndben, szinte síró hangon olvasta föl a sikkasztásról szóló jelentését, amelynek végén kéri, hogy Barb Efrem ellenőrt és Hannacsek Béla helyettes ellenőrt vonják fegyelmi eljárás alá. Tudatja, hogy Pécskán Sándor árvaszéki elnök maga ellen vizsgálatot kér. Aztán a sikkasztásról főlvettt jegyző-

könyveket olvasta föl, végre tizenkét óra után befejezte mondanivalóját. A bizottsági ülés tudomásul vette a jelentést, amire az alispán eltávozott. Most főlszólt Nachtnebel Ödön és báró Bohus István, akiknek indítványára elhatározták, hogy

1. Fegyelmi vizsgálatot indítanak Szathmáry Gyula alispán, Pécskán Sándor árvaszéki elnök, Schweiger Alajos főszánvevő és Vörös Vidor tiszti ügyész ellen.

2. Pécskán Sándor árvaszéki elnököt, Barb Efrem ellenőrt és Hannacsek Béla helyettes ellenőrt főlüggesztik: állásuktól arra az időre, amíg a fegyelmi vizsgálat tart.

Azután a vizsgálatot tartó bizottságba három megyei törvényhatósági képviselőt küldtek: Nachtnebel Ödönt, báró Solymossy Lajost és Beles Jánost. Végül bejelentette a főispán, hogy helyettes árvaszéki elnökké kinevezi Kiss Lajos úrnököt, a megszökött sikkasztó helyére árvaszéki pénztárossá Reutter Sándor számvevőt.

Sarlot Domokos aradi főkapitány a következő köröző levelet bocsátotta ki:

Krivány János lippai születésű, 40 éves, református vallású, mintegy 176 centiméter magas, sovány testalkatú, szőke haju és felfelé csavart szőke bajuszu, beteges kinézésű, beesett borotvált arczu, rövidlátó, erős szemüveget viselő aradmegyei gyámpénztári pénztárnok 259,000 forint értékű földhitelintézetbeli talajjavítási záloglevelek, értékpapírok elsikkasztása után folyó évi július hó 2-án Aradról megszökött s utját Budapesten, Bécsen át Hamburgnak vette. Elutazásakor apró barnásfekete pepita-öltönyt és kemény barna kalapot, lakezipőt viselt.

Különös ismertető jele, hogy a balszeme olykor-olykor bandzsalit s hogy gyomorbeteg és feltűnően sovány. Beszél magyarul, németül és francziául is.

Tisztelettel felkéretnek a külföldi rendőrhatalóságok, hogy nevezett a fennebb ismertett személyleírás alapján nyomoztatni és feltalálás esetén letartóztatni, a nála talált értékeket lefoglálni és erről az aradi rendőrkapitányi hivatalt értesíteni sziveskedjenek.

Aradon, 1898. július hó 17-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

A rovancsolást egyébiránt serényen folytatják.

Krivány lakásán kilencz hamis Wertheim-kulcsot találtak. Kriványról még semmi hír sem hallatszik; valószínű, hogy a levelet nem Hamburgban adta fel és ő már más világrészben jár.

Petőfi emléke.

Fejéregyházán, ahol a múlt évben Petőfi szobrát leleplezték, tegnap ismét a nagy költő emléket ünnepelték.

A Petőfi-szobor leleplezésekor a múlt évben a fejéregyházi temető felett emelt honvédemlék körül egy sártenger volt a terület. Haller grófnő, Fejéregyháza urnöje engedélyt kért arra, hogy ő itt parkot létesítsen, valamint az emlékek házat építsen. A szobor-bizottság örömmel megengedte és tegnap volt a házfelavatás.

Kedves, költői gondolat volt e park és e ház emelése, amilyen csak női szívből szülehetett. Petőfi házának átadási ünnepéről következőket írja tudósítónk:

A fejéregyházi szoborműt árnyas kert környékezi, amelynek közepén áll Petőfi háza. Bent a Petőfi-szobának egyszerű, székely stílusú a butorzata, az asztalokon a temetőben talált ágyu- és puska-golyók, egyik elhamvadt hős gyűrűje és egyéb ereklyék. Az ablakokon székely függönyök.

A másik szoba az órá.

A grófnő azzal a kötelezettséggel adta át mindezeket, hogy amíg ő él, ezekre gondja lesz. Halála esetére az ör járandóságaként adományozott területet, mint az emlékekhez tartozó községi telekkönyvileg biztosítja. E szép adomány átvétele tegnap történt meg.

Az ünnepet, amelyen Haller grófnő egész családjával megjelent, az esperes házszentelés és imája nyitotta meg. Ezután Warik pénzügyigazgató-

helyettes szép beszédben mondotta el, hogy Haller grófnő e művel édesatyjának, mint hazájáért küzdő főurnak is emléket emel.

Sándor László főispán az egész nemzet nevében megköszönte a grófnőnek a páratlanul nagy és szép ajándékát. A gyönyörű mű fentartására külön alapot kell majd teremteni. Kéri a Mindenhatót, hogy a nemes grófnőnek gyermekeiben pótolja vissza azt az örömet, amit a nemzetnek ezzel az ajándékkal szerzett.

Az ünnep végeztével Haller grófnő a park tágas udvarain uzsonnával vendégelte meg a társaságot.

A haditudósító kalandja.

A minap megtört, hogy a spanyol-amerikai háborúban milyen veszélyes szolgálatot teljesítenek a hírlapok tudósítói.

A londoni „Times” tudósítója majdnem áldozatul esett megbízatásának. Kalandjáról Knight, a tudósító a következőket írja le a „Times”-ban:

Key-Westbe mentem abban a reményben, hogy ott semleges hajót talállok, melylyel Havannát érinthetném. Key-Westben, noha a washingtoni kormánytól mindennemű igazolványaim voltak, mégis kellemségekim voltak a révkapitánynyal, aki sehogy sem akart elereszteni. Kénytelen voltam tehát egy amerikai kollégám ajánlatát elfogadni, hogy a saját yachtjával fog engem Havanna közelébe szállítani és onnan aztán csolnakkal, ha lehet, partra szállít. Midőn Kuba partvidékét megpillantottam, bár a tenger igen nyugtalan volt, az egyik csolnakot leeresztettem és miután utipodgyászomat és eleségkészletemet belerakattam, eloldattam a yachttól.

Alig maradtam egyedül, körülbelül 7—8 mértföldnyi távolságban a kubai partoktól és mintegy 10 mértföldnyire Havannától, egy hullám felborította a sajkát és én a sós vízbe estem. Podgyászom elveszett és mindössze egy evezőt sikerült megmentenem. Keserves küzdelem után végre mégis sikerült a sajkát rendes helyzetébe visszafordítanom és abba bemásznom. Helyzetem azonban teljesen tragikussá vált. Nemcsak, hogy az egy evezővel nem tudtam előre haladni, hanem egész erőmmel azon kellett lennem, hogy a csolnak felbomlását megakadályozzam. Végre egészen elgyengültem. Eközben a perzselő napsugarak, a sós tengeri víz által fölébredtettt szomjamat még kinöb-ben fölcsigázták és hol itt, hol ott pillantottam meg egy-egy óriási czápát. Kétségbeesett helyzetemben e látvány volt a legborzasztóbb. Lassan-lassan leáldozott a nap.

A végtelenségig kimerülve, fejemet a sajka oldalára hajtottam és mindenről megfeledkezve, mély álomba merültem. Midőn fölébredtem, már reggel volt. Még épen olyan messze voltam, mint megelőző nap és így sajkámat az egy evezővel nem kormányozhattam, usznom még a czápák miatt volt lehetetlen. Egyszer csak észrevettem, hogy a szél irányt változtatott és hogy csolnakomat egyenesen Kuba partjára felé hajtja.

Teljes erővel eveztem az egy evezővel is és azon igyekeztem, hogy a szél ne terelje el a csolnakot egyenes irányból. Három órai kemény munka után végre megközelítettem a partot. A part mentén ötven spanyol katonát pillantottam meg, kik egy tiszt vezetése alatt állottak. A tiszt megparancsolta, hogy kikössek. Ez azonban nem mehetett könnyen, mert ott csupa szikla volt, melyek fölé minduntalan föl-fölcsapkodtak a hullámok. Nem sokat tétováztam: beugrottam a vízbe és a part felé usztam.

Mást nem tehettem, mert több mint bizonyos, hogy legkisebb ellenszegülés esetén is a tiszt tüzet vezényelt volna ellenem. Végre sikerült egy sziklába belekapaszkodnom és a partra kivergőd-nöm. Így megmenekültem.

A spanyolok elhitték ugyan kalandomat, de mégis meg voltak győződve, hogy vakmerő amerikai kémmel van dolguk. Mindamellett lovagias udvarias-sággal bántak velem. Innen Havannába vittek és addig, míg személyazonosságomról biztos információt szereztek, egy katonai fegyházba csuktak

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Magyar karmester Berlinben. Annak idején megírtuk, hogy Krausz karigazgatót a budapesti operától meghívták a berlini udvari operához. Most egy odaváló lap ezt a hírnököt megerősíti sőt azt írja, hogy Krauszt karnagynak öbajtják, amire e kitűnő zenésznek — biztosra vesszük — meg is van minden képessége.

* Halbe új drámája. A Magyar Színház előadta Max Halbe „Ijúság” című színművét. Halbe most „A hóditó” (Der Eroberer) czímen új drámát ír, amely a berlini udvari színházban fog bemutatásra kerülni.

* Londoni premióra. A Covent Gardenben bemutatásra került Saint-Saens „VIII. Henrik” című operája. A dalművet előzetesen már előadták Párisban és a francia előadás számáa a szerző irt bele egy balletet, amelynek ott semmi értelme, csak konzesszió a párisi közönség izlésének. Londonban ezt elhagyatta. Különben az egész művet a legapróbb részletekig maga tanította be. A siker rendkívül nagy volt. Az első felvonás szerelmi kettőse a király és Boleyn Anna között, mi alatt a színpadok mögül gyászinduló hangzik a vérpadra vitt Buckinghamé, félelmetesen grandiózus hatást tett. A londoni kritika elragadtatással ír az újdonságról és sajnálja, hogy a szerző „Sámson és Delilá”-ját nem adhatják elő Londonban. Bibliai tárgyú műveket ugyanis Angolországban tilos színpadra vinni.

FŐVÁROS.

(A csömöri-uti villamos vasut meghosszabbítása.) A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, amelylyel a köz-uti vaspálya társaságot fölhívja, hogy csömöri-uti vonalát fűminélelőbb hosszabbítsa meg a róna-utczától a hajtsár-utig. Elrendelte egyszersmind a miniszter, hogy a közigazgatási bejárást július 28-án tartsák meg.

(A VI. kerületi előljáróság épülete.) A VI. kerületi bizottsági tagok kérvényt adtak be a tanácsnak, hogy a kerületi előljáróság czéljaira emelendő épület tervei új tárgyalás alá vétessenek. Ezt főleg abból a szempontból kéri, hogy a tanács az épületben dísztermet is engedélyezzen, mert erre, főleg a választások alkalmával, nagy szükség van. A tanács az ügyet a csütörtökön tartandó ülésén fogja tárgyalni.

(A király köszönete.) A király, a kabinetiroda útján megköszönte a főváros törvényhatóságának azt a részvétnyilatkozatot, amelyet hozzá Lipót főherczeg elhalálása alkalmával, a miniszterelnök útján terjesztett föl.

(Az újárósháza tervével.) Megírtuk már, hogy az új váróháza terveire 28 pályázótól 48 pályamű érkezett be. A tanács akként intézkedett, hogy a mérnöki hivatal tegye meg a fölülszámításokat s készítse el a hozzávetőleges költségvetést. Mint-hogy ilyen nagy számmal érkeztek be pályaművek, a mérnöki hivatal munkálata hosszabb ideig fog tartani, remélhető azonban, hogy szeptember hónap elejére, amikor a bírálóbizottság összejött, a mérnöki hivatal előterjesztést tehet.

VIDÉK.

* (Hivatalától megfosztott gondnok.) Pozsony törvényhatóságának fegyelmi bizottsága ma tartott ülésében helybenhagyta az első fórum ítéletét, hivatalvesztéssel sújtotta Korbácz Ferenczet, a pozsonyi országos kórház gondnokát, ki az ítélet részére szállított árukat megdézsmálva, azok elárulásából mintegy 2000 forintnyi jogosulatlan jövedelmet szerzett magának. Levelezőnk megjegyzi, hogy az elítelt hivatalbeli elődjét ugyanilyen sors érte néhány év előtt, amiből könnyen az ellenőrzés lazapására lehetne következtetni.

* (Vadák egy előljáróság ellen.) A hajdudorogi előljáróság és csendőrség ellen — mint debreczeni levelezőnk írja — vádföljelentést adtak be a debreczeni királyi ügyészségnek magánlak megsértése, hivatalos hatalommal való visszaélés és zsarolás miatt. A panaszos levél azzal vádolja az előljáróságot, hogy jogkörét túllépve, két csend-

őrt küldött Tóth Pál kereskedő lakására azért, hogy kobozzák el azokat az iratokat, amelyek állítólag izgatást tartalmaztak az előljáróság ellen. Farkas Győző főjegyzőt külön azzal vádolják, hogy a dohányjövödelmi ivekért 14, illetve 20 krajczár helyett illetéktelenül 75 krajczárt szed, míg Rajk Imre főbíróra az a panasz, hogy egy felebbezésnek az aláíróit, akik a közigazgatási bizottsághoz akartak sérelmeikkel fordulni, hivatalosan felhívta a községhezához s lezárással való fenyegetés mellett kényszerítette őket az apeláta visszavonására. A panaszos ügy vizsgálatával a hajdu-nánási járásbíróság van megbízva.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Szimon Anna gyilkosának kivégzése. Bojcssev és Novelics kivégzéséről, amelyről a minap már írtunk, ujabban a következő részleteket jelentik Philippopolisból. Szerdán reggel jelent meg a bírósági bizottság az elítéltek börtönében. A bizottság tagjai voltak az államügyész, a rendőrfőnök, a kerületi bizottság titkára, a városi orvos és egy orthodox lelkész. A halálos ítélet elolvasása után a pap beszélt az elítéltekhez. Bojcssev, a pap beszéde után szomoruan mondta:

— Csálódtam!

Az utolsó perczig nem akarta elhinni, hogy az ítéletet végrehajtsák rajta. Az államügyésznek ezt mondta:

— Ha halálom után még valakit gyanusítanának bűnrészséggel, a vád alaptalan lesz.

Mielőtt a bitófához vezették volna, még kétszer kívánczozott a kápolnába. A börtön udvarán két akasztófa állott, mert egyidőben hajtották rajtuk végre az ítéletet. Bojcssev még azokhoz a katonákhoz is beszélt, akik az akasztófa körülálltak.

— Szolgálatok ti is olyan hiven a hazát és a hadsereget mint én!

Még tovább is akart beszélni, de nem engedték. Mit is mondhatott volna még ezután? Maga állott föl a székre és maga is rugta félre; Novelics szintén maga végezte el a dolgot. Az orvos csak félóra eltelte után konstatálta a beállott halált.

— Pettkó László ügye. Két esztendeje, hogy Pettkó László miniszteri titkár, az „Országos Törvénytar” volt szerkesztője, eltűnt Budapestről. Eltűnése gyanút keltett s hatósága megindította a nyomozást Pettkó ellen, mely azzal az eredménnyel végződött, hogy az elszámolásoknál mintegy 58—60 ezer forint hiányt konstátáltak. A törvény-szék elrendelte a sikkasztó országos körözését, de ez sokáig nem vezetett eredményre. A mult esztendő őszén végre letartóztatták s a csendőrök Budapestre hozták. A budapesti királyi törvényszék napokon át húzódo végtárgyalás után négyrendbeli közokirathamisítás és hivatali sikkasztás miatt négy évi fegyházra ítélte el Pettkót. A család és magán-okirathamisítás vádjai alól azonban fölmentette. A védő, Eötvös Károly országgyűlési képviselő, az elsőbírói ítélet ellen, a királyi ítéletáblához felebbezett. Az iratok már rég fenn vannak a második fórumnál, ahol Tolnay Antal táblai bíró a referense, aki elkészült a nagy bűn-ügy iratainak tanulmányozásával s még a jövő héten lereferálja Pettkó László bűnpörét a szűneti tanácsban.

— Elzúllott ügyvéd. A nagyikindai törvény-szék Koós István ügyvédet, akinek elszomorító történetét megírtuk a minap, többrendbeli sikkasztás és hamisítás miatt kilencz havi börtönre és hat évi hivatalvesztésre ítélte el.

SPORT.

— A Breeder's Produce Stakes. Sandown Parkban szombaton futották le a 120.000 koronás National Breeder's Produce Stakes-t. E klasszikus versenyben tizenhét kétéves futott, melyek közül egy névtelen mén (apja Enthusiaszt, anyja Noble Duchess) győzött Blackwing és Peoria ellen. Utóbbi Bonavistának, a kiabéri apaménnek az ivadéka.

— A Balaton bajnoka. E hónap 25-én dől el, ki lesz az 1898-iki bajnoka a Balatonnak. Ekkor fognak versenyezni a Balaton-átúszás matadorsá-

gáért Balaton-Füred és Siófok között. A verseny propozíciói a következők: Díj: „Balaton-átúszó bajnok 1898-ban” cím és a Hautler Rezső (M. U. E.) által felajánlott időerem az elsőnek, oklevél mindazoknak, akik a távot megúszsák. Nevezések nagymező-utca 5. szám alá intézendők.

— Franciaország bajnoksága. Bouhours kérekpáros, aki a mult évben Franciaország bajnokságát megnyerte, az idén is győzelmet aratott. A 100 kilométeres távolságu győzelem ideje 2:12 volt.

— A boroszlói nagy díj eredménye. A 30.000 márkás boroszlói nagy díjat báró Fürstenberg E. pejkanczája Nicosia nyerte meg Gadosh és Sache ellen.

— Arend kérekpáros győzelme. Arend szombaton megnyerte a mainzi nagy díjat Verheyen, Houben és Broca ellen.

NYILT-TÉR.

Nagy bolthelyiség

a József-körut legelénkebb helyén f. é. augusztus hó 1-ére

kiadó.

Czím a kiadóhivatalban.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Frankfurt, július 18. (Esti tőzsde.) Osztr. hitelrészvény 304.62. Osztrák-magyar államvasut 304.50. Déli vasut 69.1/2. Az irányzat szilárd.

Hamburg, július 18. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 304.50. Az irányzat nyugodt.

New-York, július 18. (C. T. B.)

	július 18. cents	július 16. cents
Buza júliusra	82 1/2	81 1/2
„ szeptemberre	72 1/4	72 1/2
„ decemberre	72 1/2	72 1/2
Tengeri szeptemberre	38	37 1/2

Chicago, július 18. (C. T. B.)

	július 18. cents	július 16. cents
Buza szeptemberre	67 1/2	67 1/2
Tengeri szeptemberre	38 1/2	38 1/2

A vetések állása Ausztriában.

Az osztrák földmívelési miniszterium most adta ki jelentését a vetések június havi állásáról. A jelentésből a következőket olvassuk:

Habár az időjárás nagyrészt hűvös és hirtelen átmenetekben bővelkedő volt, a kilátások általában még sem kedvezőtlenek, sőt az előző időszak elemi kártételei jórészt elenyésztek. A rozs jó termés-kilátásai csökkentek a virágzás alatt előfordult szeles, esős hideg időjárás folytán, melynek eredményeképen sok a csorba kalász. Fejlődése általában hátramaradt, csak a déli tartományokban vannak a szemek fejben és csakis némely korai vetések aratása várható a mult évi aratási időnél korábban.

A buza-vetések állása jobb a rozsénál, a sűrű vetéseken idejében eszközölt ritkítások igen jól beváltak, míg a későn vetett ritka állásuk helyenkint kiszántattak. Az északi és keleti tartományokban kalászat hajtja, a középső régióban virágzik, vagy elvirágzott s a déli tartományokban a szemképződés stádiumában van. Rozsda a Sudentek vidékén mutatkozik, megdülés kevés fordul elő.

A repce-vetések fejlődése szintén előhaladott, szépen virágoztak és dusan hajtának.

Felső-Ausztria és Styria egyes vidékein learatták, az eredmény mindenütt jó.

A tavaszi gabonafélék állása a szerint, amint vetésük márczius közepétől június 1-ig terjedt, igen különböző, legjobban állnak a középső tartományokban.

Az árp a a tulsok eső és az ennek következtében fellépett gyomoktól helyenkint sárgul és megdőlt, a zab-vetésekben pedig a vadrepce lépett fel erősen. Általában a tavasziak állása valamivel kedvezőbb az ősziéknél. A vetések helyenkint csak most keltek, jórészt kalászba indultak. Isztria némely vidékén pedig június végén arathatók lesznek. A tengeri fejlődését és művelését az esős időjárás hátráltatta, állása általában kevésbé kielégítő, másodszeri kapálása csak most van folyamatban. A tavaszi len vetése befejeztetett, állása sokkal jobb az ősziénél, jó termést ígér.

A hore-vetések első kaszálása befejeztetett jó eredménnyel, a luczerna második-kaszálása azonban nem mindenütt kielégítő eredményű. A réti szóna vágása befejeztetett, de a szárítást és behordást esők hátrálják, melyek minőségét is rontották; a termés mennyiségileg kielégítő, minőségileg nem.

A korai burgonya-vetések művelése folyamatban van, a későiek csak most kelnek. Az északi vidéken és középső zónában esőzések és gyomok hátráltatják fejlődésében.

A czukorrépa művelése szintén folyamatban van Csehországban és Alsó-Ausztriában, helyenkint már befejeztetett. A gyökér-üzög, drótfőreg, pajorok és lótetű károsítják.

A komló fejlődését a hűvös esős időjárás hátráltatja, hajtásai elég erősek és egészségesek.

A szőlő terméskilátása a virágzás időszakában beállott esőzések következtében gyengült ugyan, mindamellett még mindig eléggé kielégítő s különösen a déli tartományokban jól növeli szemeit. Peronospora ellen sikeresen védekeznek permetezéssel. A gyümölcsfák terméskilátása gyenge.

Kedvezmény erdélyi telepeknek.

A földművelésügyi miniszter újabb nagyon megkönnyítette a birtokszerzést az erdélyi részli állami telepitvényeken az által, hogy a föld vételárának törlesztési idejét 30 évről 50 évre meghosszabbította, a kamatlatat pedig 3 százalékról 2 százalékra leszállította.

A törlesztési kulcsnak ezen kedvező módosítása következtében Nagy-Sármáson (Kolozs vármegye) egy 20 holdnyi telepállományért évenként 98 forint 02 krajczár, Magyar-Nemegyén (Beszterce-Naszód vármegye) 26-15 holdért 89 forint 11 krajczár, a folyó évrben megalakított viczei (Szolnok-Doboka vármegye) telepitvényen pedig 37-35 holdért az első tíz évben 79 forint 03 krajczár, azontul 40 éven át 102 forint 63 krajczár fizetendő vételári tőke és kamat fejében.

Ezenfelül abban a fizetési kedvezményben is részesülnek a telepek, hogy az első két évben a vételárt nem tartoznak törleszteni, hanem csak a kamatot leróni, ami Nagy-Sármáson 61 forint 60 krajczár, Magyar-Nemegyén 56 forint, Viczén 44 forint tehernek felel meg.

A telepek nagysága és vételára természetesen akként van megállapítva, hogy a telepek ne csak a vételárt törleszthessék és az új birtokára eső kőzterheket viselhesse, hanem birtoka jövedelméből tisztességesen meg is élhessen. Az egyes telepállományok nagysága a nevezett három községben különböző, nemcsak azért, mert a földminőség is nem egyforma, de azért is, mert közös erdők is vannak, így Nagy-Sármáson a rendes 20 holdnyi telepből csak 1000 négyszögöl az erdő, Magyar-Nemegyén a 26 holdból 8-6 hold, a viczei 37-35 holdból pedig 14-3 hold.

Mind a három telepitvényen az egyes telepek már ki vannak hasítva és a telepesházak is elkészültek; van továbbá iskola és óvoda is.

Az ezen községekben még meg nem szállott telepek és pedig Nagy-Sármáson 104, Magyar-Nemegyén 25, Viczén 20 telepállomány még a folyó évben betöltetnek.

Telepesül munkabíró és kifogástalan életű oly földműves kisgazdák fogadtatnak be, akik készpénzben, ingatlanokban (házban vagy földben) és gazdasági élő vagy holt felszerelésben (állatokban és gazdasági eszközökben) összesen 1000 forintot mutathatnak ki és abból a sorsolás előtt

a lakóház vételára fejében 400 frtot, letétként további 100 frtot, összesen 500 frtot lefizetnek. Miniszteri engedéllyel a sorsolás előtt megkövetelt 500 frt kivételosen két részletben is fizethető le, nevezetesen 350 frt a felvétel alkalmával, a hátralékos 150 frt pedig egy év leforgása alatt, de azért a telepesnek a kikötött 1000 frtot érő vagyonnal birnia kell, mivel máskülönb a telepes az első termés betakarításáig megélni és új birtokát kellően felszerelni, valamint istállóval, óllal s egyéb szükséges épületekkel ellátni nem tudja.

Ezenfelül megköveteltetik, hogy a telepes Nagy-Sármáson és Magyar-Nemegyén evangélikus-református, Viczén pedig római katolikus vallásu legyen.

Rendszerint minden telepes csak egy telepet kap, kivételnek is van azonban helye azon kisgazdákkal szemben, akik több telep megszerzésére és felszerelésére szükséges vagyonnal bírnak és a többi telepre felnöti családtagjaik számára kívánják megszerezni.

Török és szorgalmas kisgazdák tehát, akik jelenlegi lakóhelyükön kellően nem terjeszkedhetnek, vagyonuk értékét többszörösen meghaladó birtokot szerezhetnek az erdélyi részli állami telepitvényeken, ahol kiváltképen az állattenyésztés üzhető haszonnal, mivel a telepek bővelkednek kitűnő legelőknél.

A telepek bármikor megtekinthetők és az ottani kezelők utasítva vannak arra, hogy a jelentkezőket utbaigazítsák.

Telepépítésre irányuló kérvények a földművelésügyi miniszterhez intézendők és a kár közvetlenül, akár a közigazgatási hatóságok vagy a telepkezelők útján nyújthatók be.

A kérvényekben kiteandó a folyamodó neve, vallása, lakóhelye, családi állapota, gyermekeinek száma, foglalkozása és a telepitvény, amelyre elhelyeztetni kíván. Kimutatandó továbbá az illetőnek vagyoni állapota.

Ipar és kereskedelem.

Exportbank az orosz liszt kivétel számára. Moszkvában molnár-kongresszus van, mely a liszt-kivételnek előmozdítása végett szükséges intézkedésekről tanácskozik. Eddigél egy exportbank terveze van meg, melyre nézve határozatot csak az őszszel összeülő mezőgazdasági és gabonakereskedelmi kongresszus fog hozni. A tervezet szerint a bank ügynököket állít fel mindazon nagyobb liszt-piaczokon, melyek az orosz liszt kivételre nézve jelentőséggel bírnak; kikötői ügynökségeket létesít az orosz kikötőkben és megbizsa azokat a liszt-készletek kezelésével, szállításával, a teljesítendő fizetésekkel stb. A bank központja Pétervárott van s az a kiviteli ügyek általános kezelésével foglalkozik, kölcsönöket ad lisztre és megteszi az export fejlesztésére szükséges intézkedéseket.

Uj rizshántoló gyár. Triestből táviratozzák a „N. Fr. Pr.” útján: Itt, hír szerint, egy új rizshántoló gyárat akarnak alapítani. Az egy millióra rugó alapítke felét a Svájci Bankegyesület, a másik felét helybeli érdekeltek adták össze.

Fizetésképtelenségek, július 16. George Ghimbeanu, Galacz, Milosav Todorovica, Trsztenik, Alexa Mihajlovits, Negotin, Anna Ellinger, Brünn, Efraim Reiner, Krakó, Reiner Gyula Budapest, Dunky Béla, Kolozsvár, Fuchs A., Bosna-Gradiska, Goldschmidt Sámuel özvegye, Légrád, Simon Jochowitz, Bodenbach.

Munkásstatisztika Magyarországon és Ausztriában. Bécsből írják: Magyarország megalégedéssel üdvözölheti azt a körülményt, hogy Ausztriát bizonyos szociálpolitikai intézkedések megtételével tulszárnyalta. Igazolja ezt a szövetségi hiteligy törvényhozási szabályozása, míg Ausztriában egy szövetségi központi hitelpénztárról még szó sincs. Igazolja továbbá az osztrák kereskedelmi miniszter által benyújtott törvényjavaslat a munkásstatistikáról. Az 1897. évi XXXV. törvényzikk tudvalevőleg a magyarországi munkásstatisztikai berendezések fontos reformját tartalmazza, amennyiben az egy statisztikai központi hivatalt létesít, melynek a munkásstatisztika kimagasló feladatát ugyan nem képezi, de melynek szervezete lehetővé teszi azt, hogy szükség esetén munkásstatisztikai célokat szolgáljon. Ausztriában ellenben egy speciális munkásstatisztikai hivatalt terveznek, mely a szó legszorosabb értelmében statisztikát üzön és ez adatok alapján véleményt adjon, mely az életből merítve,

hű képét nyujtsa annak a társadalmi osztálynak, mely a hivatalnak kiutaltatott. Előnyt adnak a magyar törvénynek, mely általánosabb jellegű ugyan, de egy, a törvényhozás útján elintézt és szentesítést nyert aktus, míg Ausztriában csak egy törvényjavaslatról van szó, melynek tárgyalása és elfogadása a mai parlamenti viszonyok között nagyon is messze van még.

Kőbányai sertéspiacz, július 18. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 59¹/₂—60 krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgrig terjedő súlyban) 59¹/₂—60 kr. Könnyű (páronk. 250 klgrig terjedő súlyban; 60—61 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klgr. felüli súlyban) 59¹/₂—60 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 59¹/₂—60 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 59—59¹/₂ krajczárig. Sertéslétszám: 1898. július 16. napján volt készlet 44.498 drb, július 17-én felhajtott 1095 drb, július 15-én elszállított 354 darab, július 16-ára maradt készletben 43.239 darab. A hizott sertés üzletirányzata élénk.

Budapesti birkavásár, június 18. Felhajtott: 1451 drb hizlalt ürü és 47 drb feljavított juh, 215 drb szerbiai. 8 darab angol keresztelés, összesen 1721. Napi árak: hizlalt ürü 19—23 forint páronként, 100 kilónként, 23—24 forint, feljavított juh 16—19 forint páronként, 22—23.— forint 100 kilónként, kiverő juh, 11.—18.25 forint páronként, 20—21 forint 100 kilónként, szerbiai 12—14 forint páronként, angol keresztelés 20—24 forint páronként, 22 forint 100 kilónként. A birkavásár meg lehetős élénk volt.

Közlekedés.

A máv. nyugdíjalap 1897 végén. E nyugdíjalap vagyona, mely 1896 végén 10,684.075-87 forintba rugott, 1897-ben 2,597 forint 06 krajczárral gyarapodott. Az évi-jelentésből látjuk, hogy a tagok száma az 1896. évi 21.527-ről 1897 végéig 22.617-re emelkedett. Az 1896. év végével érvényben maradt nyugdíjak összege 2,003.687-54 forint; 1897 folyamán nyugdíjazások és halálozások által 223.994 forint 93 krajczárnyi nyugdíjigények támadtak, míg nyugdíjasok elhalálozásával 83.142 frt 82 kr. szabadult fel, úgy, hogy az 1897 végén érvényben maradt nyugdíjak összege 2,144.589 forint 65 krajczár. Nyugdíjban részesül 2698 tag, 2171 özvegy, 1541 gyermekkel és 350 teljesen árva gyermek. A nyugdíjalap bevételei nem fedezték a kiadásokat s a kormány 201,323 forint 44 krajczárnyi kamatmentes előleget bocsátott a nyugdíjintézet rendelkezésére. Az intézet házaí átlag 4-2 százalékot jóveldeleztek. Tagoktól befolyt 819,907 forint 18 krajczár, a kormány és társulatok hozzájárulása 457,458 forint 59 krajczár, kamatokért 128,063 forint 50 krajczár, büntetési pénzekből és pályaudvari belépődíjakból 80,505 forint 77 krajczár folyt be.

Szakirodalom.

Az állandó gazdasági szaktudósítók számára újabb, most már hatodikban, adta ki a földművelési miniszterium „az utmutatót”, mely fölvilágosítást nyujt a tudósítások szerkesztéséhez, a rovarkár tudósításról és a rovarkár ellen való védekezésről. Az ügyesen szerkesztett könyv továbbá mintákat szolgáltat a tudósítások szerkesztéséhez és közli az állandó gazdasági tudósítók névsorát és lakhelyét, mert a miniszterium hasznosnak tartaná, ha legalább a szomszédos járáások tudósítói egymással érintkezésbe lépnének, teendő jelentéseiket egymással megvitatnák, szóval mindarról, amire vállalkoztak és aminek pontos teljesítése hazafias kötelességüké vált, egymással ezmecesterét folytatnának. A miniszter továbbá elismerését fejezi ki a tudósítóknak a buzgalomért, melylyel 1897-ben feladatukat teljesítették.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, július 18.

Uj gabonában ma volt tulajdonképen az első üzleti nap, amennyiben majdnem kizárólag idei termék került a piacra. Sajnos, a kínálat egyuttal oly sűrűsöen nyilvánult, hogy a vevőknek a legnagyobb könnyedséggel sikerült fél forintig terjedő ár- engedményeket kieszközölni.

A határidőpiaczon pedig a vidékről érkező eladási megbízások nyomták az árakat és az esti tőzsdán oly jegyzések kerültek felszínre, amelyeket

minden józanul ítélő az idei campagneban eddig egyszerűen lehetetlennek tartott volna.

Zárul a szeptemberi buza 8 forint 33 krajczáron, a szeptemberi roza 6 forint 50 krajczáron, a zab 5 forint 58 krajczáron; tehát 25 krajczárig terjedő csökkenést láttak a kurzusok.

Egyedül a tengeri-határidők képeztek nyugróponton az általános lanyhulás közepette, sőt az ár-folyamok még néhány krajczárral magasabban zárulnak szombat estéhez viszonyítva. E terminusokra néhol már ismételve kifejezzük véleményünket, amelyet a fejlemények, úgy látszik, igazolnak is.

Megjegyezzük még, hogy a report szeptemberből márcziusra ma husz krajczárig emelkedett.

A külföldi piacok közül ma Párisban hosszabb szünet után ismét tőzsdei üzlet volt és a spekuláció sietett kipótolni azt, amit a pauza alatt elmulasztott és mindjárt 120 centimesmel szorította le a buza, 200 centimesmel a liszt árát.

A többi idegen vásárok közül Berlin ártartó, London változatlan jegyzéseket, Liverpool egynyelcsad pennyvel magasabb árakat jelzett.

I. Készáruüzlet.

Előfordult készáru-eladások.

Mennyiség munkában	6 vagy új	ár	raj	heltőlteremkint súly kilogrammban.	határidő hely és megjegyzés	ár netto 100 kilo- gramm	megj. vagy é. hó
800	uj	buza	tiszavidék	81	Budapest	10.90	8hó
200	"	"	"	81	"	10.80	"
200	"	"	"	82	"	10.80	"
400	"	"	"	80	"	10.80	"
100	"	"	"	80	"	10.90	"
200	"	"	"	80	átl. Bpest	10.60	"
300	"	"	"	79s	"	10.60	"
100	"	"	"	79	"	10.60	"
200	"	"	"	78s	"	10.60	"
200	"	"	"	79	Budapest	10.30	"
100	"	"	"	79	átl. Bpest	10.30	"
400	"	"	"	78	"	10.30	"
200	"	"	"	76	Budapest	10.50	"
100	"	"	"	81	"	10.70	"
100	"	"	"	80	"	10.60	"
200	"	"	"	80s	"	10.55	"
100	"	"	"	79	"	10.30	"
400	"	"	"	78	"	10.20	"
600	"	"	"	79s	"	10.75	"
800	"	"	"	79s	"	10.60	"
700	"	"	"	77s	"	9.70	"
500	"	"	"	81	f.-magy.	10.57 ¹ / ₂	"
800	"	"	"	77s	"	10.—	"
100	"	"	"	76	"	9.85	"
100	"	"	"	78s	tiszavidék	11.75	"
200	"	"	"	76	"	11.75	"
200	"	"	"	76	bihari	11.75	"
200	"	"	"	73	bácskai	11.—	"
100	uj	roza	"	"	"	7.70	kp.
300	"	"	"	"	"	7.60	"
400	"	"	"	"	"	7.50	"
400	"	"	"	"	"	7.50	"
500	"	"	"	"	"	7.50	"
100	"	"	"	"	Bpest par.	7.42 ¹ / ₂	"
300	"	"	"	"	"	7.45	"
200	ó	zab	"	"	Budapest	9.—	"
150	"	"	"	"	"	8.85	"
300	"	tengeri	"	"	"	5.35	"
100	"	"	"	"	"	5.40	"

Hivatalos készárujegyzések.

Áru	6 vagy új	raj	heltőlteremkint súly kilogrammban	100 kgr. készpénz- ára	heltőlteremkint súly kilogrammban	100 kgr. készpénz- ára
buza	ó	tiszavid.	74	11.60 11.70	75	11.90 11.85
			78	11.90 11.95	77	12.05 12.15
			78	12.20 12.30	79	12.35 12.40
			80	—	81	—
		pestvidéki	74	11.55 11.65	75	11.75 11.80
			76	11.85 11.90	77	12.— 12.10
			78	12.15 12.25	79	12.30 12.35
			80	—	81	—
		fehértm.	74	11.60 11.75	75	11.85 11.90
			76	11.95 12.—	77	12.10 12.20
			78	12.25 12.35	79	12.35 12.40
			80	—	81	—
		szorb	75	—	—	—
roza	ó	eisőrendű	70—72	7.65 7.70	—	—
árpa		takarm.	60—62	5.30 5.75	—	—
		szeszifőz.	62—64	—	—	—
		sőrfőzésre	64—66	—	—	—
zab		—	39—41	8.50 8.90	—	—
tengeri		bánsági	—	5.25 5.30	—	—
		másnemű	—	5.20 5.25	—	—
repce	uj	káposzta	—	11.75 12.25	—	—
		másnemű	—	—	—	—
liszt		—	—	—	—	—

II. Határidőüzlet.

Előfordult határidőkötések.

Áru	Határidő	Délután és déli tőzsde		Délután tőzsde			
		Kend.	Forgalom	Zár.	Kend.	Forgalom	Zár
buza	szept.	8.48	{ 8.47-49-51 49-47-46 44-42-40 38-36-38 }	8.40	8.40	{ 8.39-38 37-38 37-36 }	8.34
roza	szept.	6.61	{ 6.59-58-56 54-52-53 55-57-56 }	6.55	6.55	{ 6.54-53 52-50 49 }	6.48
zab	szept.	5.60	{ 5.62-61-60 59-58-57 }	5.55	5.58	5.57	5.58
tengeri	julius	5.17	{ 5.16-15-13 12-10-11 12-13-14 }	5.15	5.18	5.19-20	5.19
"	auguszt.	5.17	{ 5.18-17-16 }	5.15	5.18	5.19-20	5.19
"	szept.	5.15	{ 5.16-15-14 }	5.13	5.16	5.17-18	5.16
"	máj.	4.26	{ 4.24-23-21 }	4.24	4.23	4.24-25	4.25
repce	aug.	12.05	—	12.10	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések.

Áru	Határidő	Déli tőzsde zárlata				
		julius 18-án	julius 18-án	Leszámló	Ártípusok	
buza	szept.	8.60	8.62	8.38	8.40	—
roza	szept.	6.69	6.71	6.55	6.57	—
zab	szept.	5.63	5.65	5.55	5.57	—
tengeri	julius	5.15	5.17	5.14	5.16	5.08
"	aug.	5.15	5.17	5.14	5.16	—
"	máj.	4.26	4.28	4.22	4.24	—
repce	aug.	12.—	12.10	12.—	12.10	—

Gabonaforgalom:

1898. július 18.

	érkezett	elszállított
m é t e r m á z s a		
buzából	11613	154
rozsból	1279	201
árpából	403	—
zabból	1395	—
tengeriből	155	350

Raktárállomány:

	Körraktár	Raktárház	Silos
m é t e r m á z s a			
Buza	12400	260	—
Rozs	800	—	—
Árpa	200	—	—
Zab	100	11	—
Tengeri	33250	996	3700
Liszt	19600	1880	—

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, július 18.

A rendesen valamivel nagyobb forgalommal és határozott szilárd hangulattal folyt a tőzsde mai üzlete egészen délig. A kedvező aratási időjárás és a gabnatermésről érkező mind jobb hírek megélénkítették a vásárlási kedvet és ennek következtében a nemzetközi értékek árai emelkedtek; leginkább pedig az osztrák államvasuté, mely még a délután elkövetkezett árhanyatlás után is 1.50 forint napi avance-szal zárul. Ez érthető is, mintbogy a mai hausse-nak oka kizárólag a terméskilátásokból indult ki és ezek, ha valóban oly fényesek, mint híresztelik, első sorban a kivitel nagy része közvetítőjének, az osztrák államvasutának lesznek javára. Helyi értékekben korlátolt volt az üzlet; a kereskedelmi bank részvényét magasabb áron keresték; jég-viszonzbiztosítóban ismét némi fedezéseket eszközöltek emelkedő árak mellett; a tegnapielőtt oly nagyot bukott általános köszénbányát is valamivel drágábban fixették. Ércpénz és külföldi váltó keresettebb.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészv. 394.40—394.80, Leszámlolóbank 260.50—260.75, Osztrák hitelrészvény 359.40—359.75, Osztrák-magyar államvasut 358—359, Közúti vaspálya 380.25—380.75, Jég-viszonzbiztosító 88, Általános köszénbánya 98 forinton köttetett.

Délután 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 359.60, Magyar hitelrészv. 394.75, Aranyjárdék 120.80, Koronajárdék 99.05, Leszámloló-bank 260.75, Jelzálóbank 250.25, Rimamurányi 253.—, Osztrák-magyar államvasut 359.—, Ipar- és kereskedelmi bank 103.—, Városi villamos vasut 253.—, Közúti vasut 380.75.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Koronajárdék 99, Kereskedelmi bank 1427—1432, Salgótarjáni 629—630, Közúti vasut 380.50—380.75, Villamos vasut 257.50—258, Magyar hitelrészvény 394.75—395.80, Magyar jelzálóbank 250.25, Osztrák hitelrészvény 359.60—360, Osztrák-magyar államvasut 359.10—359.90, Földtehermentesítő 97, Belvárosi takarékpénztár 103, Jég-viszonzbiztosító 86—88, Konkordia malom 320—321.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.25—1.50 forint, 8 napra 4 forint, július utoljára 4.50—5 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	julius 18.	julius 16.
Magyar aranyjárdék	120.75	120.75
Magyar koronajárdék	99.—	99.—
Magyar hitelrészvény	395.10	393.80
Magyar ipar és keresk. bank	102.50	102.50
Magyar jelzálóbank	250.25	250.—
Magyar leszámloló bank	260.50	260.—
Rimamurányi vasmű	252.75	252.50
Osztrák hitelrészvény	359.90	359.10
Déli vasut	77.50	77.50
Osztr.-magyar államvasut	359.10	357.50
Közúti vaspálya	380.75	379.75
Villamos vasut	257.50	257.—

Az utótőzsdén osztrák hitelrészvény 359.80—359.30, magyar hitelrészvény 395.10—394.50, osztrák-magyar államvasut 359.75—359.30 forinton köttetett.

Délután 4 órakor zárulnak:

	julius 18.	julius 16.
Osztrák hitelrészvény	359.30	359.30
Magyar hitelrészvény	394.50	393.50
Osztr.-magyar államvasut	359.30	357.50
Leszámloló bank	260.50	260.—
Jelzálóbank	250.50	250.—
Rimamurányi vasmű	252.75	253.—
Közúti vaspálya	380.80	380.—
Déli vasut	77.—	77.25
Villamos vasut	257.50	256.75
Ipar és kereskedelmi bank	102.75	102.75
Aranyjárdék	—	—
Koronajárdék	—	—

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, július 18. Termények csak kisebb mennyiségekben kerültek forgalomba és változatlan árakkal keltek el.

Hivatalos jegyzések.

Faj	Ar 100 kilo- grammonként	Pénz	
		frt	ft
Dísznöszir	Budapesti	62.—	63.—
ingyen hordó	vidéki	—	—
Szalonna	magyar la légenszáritott vidéki	—	—
	városi légenszáritott, 4 darabos	59.—	60.—
	3	60.—	61.—
	flüötölt	64.—	65.—
Szilva	boszniai, 1897. évi usance-minőség	—	—
	120 darabos	—	—
Kész áru	100	—	—
	85	—	—
Zsákkal együtt	szorbial, usance-minőség	—	—
	100 darabos	—	—
göngylytisztas	85	—	—
	helyett	—	—
szilva	boszniai, usance-min.	—	—
	120 darabos	10.75	11.25
Határidőre	100	12.75	12.25
	85	17.—	17.50
Minőség	szorbial, usance-min.	10.50	11.—
	100 darabos	12.50	18.—
600grammonként	85	16.50	17.—
	—	—	—
szilva	szlavóniai 1897	—	—
	Kész áru	—	—
ingyen hordó	szorbial 1897	—	—
	—	—	—
szilva	szlavóniai	15.50	16.50
	Határidőre	szorbial	14.—
ingyen hordó	—	—	—
	—	—	—
Moromag	luczarna magyar, 1897	—	—
	vörös aprószemű 1897	—	—
	vörös közepesemű 1897	—	—

Budapesti vásárosarnok.

Budapest, július 18. A vásári forgalom: Husnál a forgalom lanyha, árak szilárdak. Baromfinál lanyha, árak csökkentek. Halban lanyha, árak csökkentek. Tej- és tejtermékekénél élénk, árak szilárdak. Tojásnál csendes, árak csökkentek. Zöldségnél lanyha. Gyümölcsnél élénk. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült, meleg. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahus hátulja I. 54—56 ft, II. 50—52 ft. Birkahus hátulja I. 42—46 ft, II. 40—42 ft. Borjúhús hátulja I. 56—58 ft, II. 52—56 ft. Sertéshús elsőrendű 62—66 ft, vidéki 50—56 ft. (Mindnen 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—80 kr (kilonként). Sertésszír hordóval 62.0—64.0 ft (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.10—1.40 ft. Csirke 1 pár 0.55—1.30 ft. Lud hizott kilonként 68—70 kr. — Különlétek. Tojás 1 láda (1440 db) 28.0—28.5 ft. Sörgarépa 100 kötés 1.00—2.50

frt. Petrezselyem 100 kötés 1.00—2.50 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 8—12 frt. Paprika I. 100 kiló 30—60 frt. II. 20—28 frt. Vaj I. readó kilónként 1.77—0.80 frt. Téa-aj kilónként 0.80—1.10 frt. Burgonya idej, 100 kiló 2.—2.20 frt. Burgonya sárga 100 kiló 3.50—4.00 frt. — Halak. Harsca (élt) 0.50—1.— frt 1 kiló. Csuka (élt) 0.60—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0.30—0.40 frt.

Szesz.

Budapest, július 18. Irányzat változatlan, lanv-hább. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 19.50—19.75. Finomított szesz nagyban 57.75—57.75, Finomított szesz kicsinyben 58.—58.25, Élesztő-szesz nagyban 57.—57.4. Élesztő szesz kicsinyben 57.50—57.75, Nyersszesz adózva nagyban 56.75—58.75 Nyersszesz adózva kicsinyben 57.—57.25, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 16.—16.25, Denaturált szesz nagyban 22.25—22.50. Denaturált szesz kicsinyben 22.75—23.—. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendő.

Bécs, július 18. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 19.90—20.20 frtüg kelt el. Zár-latjegyzés 19.90—20.20 frt.

Bécs, július 18. Kontingált szesz kész-áruban 20.— forinttól 20.20 forintig. Változatlan.

Prága, július 18. Adózott tripló-szesz nagyban 55 1/2—56— forinton jegyeztetett. Adózatlan szesz 19.—19.1/8 frton kelt el azonnali szállításra nagyban.

Trieszt, július 18. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenként nagyban román és cseh áru 13.— forint, magyar áru 13.25 frt július szállításra.

Cukor.

Prága, július 18. Nyers cukor 88% cukor-tartalom, franco Aussig. Azonnali szállít. 12.57 frt, október-decemberi szállításra 12.60 forint.

Hamburg, július 18. Nyers cukor f. o. h. Hamburg. Azonnali szállításra 9.27, auguszt. szállít-ásra 9.35, október-decemberi szállításra 9.45. Irányzat nyugodt.

Páris, július 18. Nyers cukor (88 fok) készáru 28.75—29.25 frank, fehér cukor jul.-ra 30.1/8 frk, aug.-ra 30.25 frank, első 4 óra 30.75 frank, okt.-tól 4 óra 31.50 frank. Finomított készáru 102—102.50 frank.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, július 18. A múlt heti magas ga-bonaárak arra ösztönözték a gazdákat, hogy az aratási munkálatokat teljes erővel folytassák és mert az időjárás is kedvezett, a csépléssel annyira jutottak, hogy ma mindenfelől sürgősen kínáltak kész búzát és rozst azonnali szállításra. A kínálatok nem részesültek a gazdák részéről reméli figyelemben, erre azután nagyon ellanyhult az irányzat. Nagyban elősegítette a lanyha irányzatot még az a körülmény is, hogy a kedvező időjárás következtében a termés várható hozama napról-napra javul és hogy gazdakörökben nagy a pénz-szükséglet, ami sürgős kínálatot jelent a jövőben is. A szombati árakhoz viszonyítva egy a buza, mint a rozs 30 krajczárral volt olcsóbb. Ugyan-ezek az okok a határidő-üzletet is ellanyhították és az árfolyamok megfelelő árhanysítást eredményeztek.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 8.57—8.43—8.49, rozs észre 6.89—6.73—6.81, tengerijúlius—augusztusra 5.43—5.41—5.43, szeptember—októberre 5.44—5.45, zab észre 5.88, repce augusztus—szeptemberre 12.60—12.70 forint.

Boroszló, július 18. Buza helyben 20.70 márká (= 12.17 frt) sárga. Buza helyben 20.60 márká (= 12.12 frt). Rozs helyben 16.50 márká (= 9.70 frt). Zab helyben 16.50 márká (= 9.70 frt). Tengeri helyben 12.— márká (= 7.06 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Hamburg, július 18. Buza holsteini 195—208 márká (= 11.47—12.23 frt). Rozs meklenburgi 142—154 m. (= 8.35—9.06 frt.) Rozs orosz 97—98 márká (= 5.70—5.76 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Páris, július 18. (Megnyitás.) Buza folyó óra 24.15 frank (= 11.52 frt). Buza auzsztusra 22.70 (= 10.82 frt.). Buza szept.-okt.-re 20.45 frank (= 9.76 frt.). Buza 4 utolsó óra 20.30 frank (= 9.76 frt.). Rozs folyó óra 15.— frank (= 7.15 frt.). Rozs augusztusra 13.— frank (= 6.19 frt.). Rozs szept.-okt.-re 12.75 frank (= 6.07 frt.). Rozs 4 utolsó óra 12.60 frank (= 5.99 frt.). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.70 forint.

Páris, július 18. (Zárlat.) Buza folyó óra 24.15 frank (= 11.52 frt.). Buza augusztusra 22.70 frank (= 10.82 frt.). Buza szept.-októberre 20.45 frank (= 9.76 frt.). Buza 4 utolsó óra 20.30 frank (= 9.69 frt.).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, július 18. Az aratási munkálatoknak tartósan kedvező időjárás és a jelentékenyen többre becsült termés-hozam az előtözsden kedvezőbb hangulatot teremtett és vételre serkentette az üzárkedést. Hosszu idő után ismét vélemény-vásárlások történtek és a spekuláció is megélen-kült. Különösen az államvasuti részvényeket vásá-rolták és ezek árfolyama is javult. Az irányzat nagyon szilárd volt; a magyar hitelrészvények és a jégbiztosító társaság részvényeinek árfolyama ismét javult. A valuták árfolyama változatlan maradt.

Az előtözsden: Osztr. hitelrészvény 359.62—359.87. Unionbank 295.50. Magyar jébzalobank 250.—. Magyar hitelrészvény 394.50—395.25. Osztrák-magyar államvasut 358.25—359.37. Déli vasut 77—77.12. Elbevolgyi vasut 262.75. Bustielhradi vasut 608—609.—. Dunahajózási 486.50—487.—. Magyar általános köszénbánya 104—101.—. Alpesi bánya 163.20—163.50. Salgótarjáni 631.—. Sim-meringi waggongvár 153.25—155.50. Dohány rész-vények 134.50. Magyar jégbiztosítás 89—87.—. Magyar aranyjárdék 120.80. Töröksorsjegy 59.90—60.10. Német márká 58.86 forinton köttetett.

Dél előtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 359.75, Magyar hitelrészvény 394.50, Anglo bank 157.25, Union-bank 295.50, Länderb-bank 226.50, Osztrák-magyar államvasut 359.12, Déli vasut 77.—, Alpesi bánya 163.10, Májusi járadék 101.70, Bankjegyesület 266.75, Márka bankjegy 58.86.

A déli tözsdén: Osztrák hitelrészvény 359.37, Magy. hitel. 393.—, Anglo-bank 156.75, Bankverein 267.—. Unionbank 295.50, Länderbank 227.—, Osztrák-magyar államvasut 357.50, Déli vasut 77.50, Elbevolgyi vasut 262.50, Északnyugoti vasut 247.50, Rimamurányi 252.—, Alpesi bánya 163.70, Májusi járadék 101.70, Magyar koronajárdék 99.—, Török sorsjegy 59.80, Német márká azonnali szállításra 58.87, Magyar aranyjárdék 120.85 forin-ton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjárdék 120.80. Magyar koronajárdék 99.—. Tiszai kölcsönsorsjegy 140.25. Magyar föld-telehermentesítési kötv. 96.60. Magyar hitelrészvény 395.—. Magyar nyerevénykölcsön sorsjegy 158.—. Kassa-oderbergi vasut 190.50. Magyar kereskedelmi bank 1428.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kölvények 121.—. Ma-gyar leszámitoló és pénzváltóbank 260.—. Rima-murányi vasrészvénytársaság 252.50. 4.2% papir-járdék 101.50. 4.2% ezüstjárdék 101.65. Osztrák aranyjárdék 121.00. Osztrák koronajárdék 101.15. 1860. sorsjegyek 141.50. 1864. sorsjegyek 192.25. Osztrák hitelsorsjegyek 203.—. Osztrák hitel-részvény 359.63. Angol-osztrák bank 156.75. Unio-bank 295.—. Bécsi Bankverein 266.50. Osztrák Länderbank 226.75. Osztrák-magyar bank 911.—. Osztrák-magyar államvasut 359.63. Déli vasut 77.25. Elbevolgyi vasut 262.50. Dunahajózási részvény 487.—. Alpesi bányarészvény 163.25. Dohányrész-vény 133.50, 20 frankos 9.52 1/2, Császári kir. vert arany 5.65. Londoni váltóár 119.95. Német bank-váltó 58.82. Az irányzat szilárd.

Bécs, július 18. (Utötözsde.) A déli tözsdé zárata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 359.62, Magyar hitelrészvény 395.50, Anglo-bank 157.27, Bankyer. 266.75, Union-bank 295.—, Länderb. 226.75, Osztrák-magyar államvasut 359.75, Déli vasut 77.25, Elbevolgyi vasut 263.—, Északnyugoti vasut 247.25, Török dohányrészvény 134.—, Rimamurányi vasut 253.—, Alpesi bánya 163.30, Májusi járadék 101.80, Magyar koronajárdék 99.10, Töröksorsjegy 59.80, Német márká azonnali szállit. 58.85 forinton.

Berlin, július 18. Ezüst járadék 101.50. Osztr. aranyjárdék 103.—, Magyar aranyjárdék 101.75, Magyar koronajárdék 99.60, Osztrák hitel-részvény 225.40, Osztrák-magyar államvasut 153.—, Déli vasut 33.30, Bustielhradi vasut 204.25, Osztrák bankjegy 169.85, Rövid lejáratu váltó Bécsre vagy Budapestre 169.80, Rövid lejáratu váltó Párisra 80.80, Rövid lejáratu váltó Londnra 20.38, Orosz bankjegy 216.25, Olasz járadék 93.—, Laura-kohó 199.—, Harpeni 181.25, Olasz központi vasut 133.—, Török sorsjegy 113.18, Májusi járadék 101.50.

Az utötözsden: Osztrák hitelrészvény 225.—, Osztrák-magyar államvasut 152.90, Déli vasut 33.80, Magyar aranyjárdék 102.75, Discontó-társaság 199.—, Átszámítási árfolyam — forint.

Páris, július 18. 3 százalékos francia járadék 101.75, 3 1/2 százalékos francia járadék 107.02, Osztrák földhitelintézet 1252, Osztrák aranyjárdék 104.—, Magyar aranyjárdék 102.84, Déli vasuti olcsóbbj 363.—, Alpesi bánya 294.—, Török do-hányrészvény 109.—, Török sorsjegy 92.25, Olasz járadék 38.10, Spanyol kölcsön 668.—, Me-ridional 546.—, Otomanbank 691.—, Rio Tinto 760.50, Debeers —, Eastrand 137.—, Chartered 64.25, Randfontein 35.25. Uj 3 százalékos francia járadék 101.60, Déli vasut 172.—, Osztrák-magyar államvasut 761.—, Länderbank 486.—, Átszámítási árfolyam 47.60.

Frankfurt, július 18. (Zárlat.) 4.2% ezüst-járdék 86.25, 4% osztrák aranyjárdék 103.—, 4% magyar aranyjárdék 102.75, magyar ko-ronajárdék 99.55, osztrák hitelrészvény 304.75, osztrák-magyar bank 773.50, osztrák-magyar államvasut 304.75, déli vasut 69.38, Elbevolgyi vasut 226.—, bécsi váltóár 169.85, londoni váltóár 20.386, párisi váltóár 80.825, bécsi bankerein 225.25, villamos részvény 137.—, alpesi bánya-részvény 139.—, 3% magyar arany-kölcsön 90.65, 4.2% papirjárdék 86.15. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 18. (Utötözsde.) Osztrák hitelrészv. 304.62, Déli vasut 69.25, Osztrák-magyar államvasut 304.75.

Hamburg, július 18. (Zárlat.) 4.2% ezüst-járdék 86.10, osztrák hitelrészvény 305.—, osztrák-magyar államvasut 761.50, déli vasut 162.50, 4% osztr. aranyj. 103.50, 4%-os magyar arany-járdék 102.95, olasz járadék 92.90. Az irány-zat szilárd.

London, július 18. (Zárlat.) Angol consolk 111.9/16, déli vasut 7.—, spanyol járadék 37.75, olasz járadék 91.75, 4% magy. aranyjárdék 100.75, 4% rupia 63.—, Canada pacificvasut 86.—, Ezüst 27.5/16. Lezámitolási kamatláb 1.9/16. Bécsi kamatláb —.—. Az irányzat nyugodt.

New-York, július 18. Ezüst 59.25.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távlati jelentése 1898. július 18-án reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Legnyomás mm. 700 +, Alomszék és Celsius székint, Csapadék mm., Állomások, Legnyomás mm. 700 +, Alomszék és Celsius székint, Csapadék mm.

Közép- és Dél-Európát magas nyomású levegőréteg borítja, melynek maximuma nyugatról terjeszkedik az Alpok felé. A minimum ma is Oroszország felett van, azonban északnyugaton is erősen súlyos a barométer.

VIZÁLLÁS.

— Július 18-án. —

Table with columns: Folyó, Vizmértés, Vizállás reggel, Aradás V. apadás, Folyó, Vizmértés, Vizállás reggel, Aradás V. apadás.

Lejő magyarizás: * = Jégsz víz; + = 0 felett; — = 0 alatt. Megjegyzések: Az ország nagy részében nem esett eső, csak Budapesttől kiindulva észak felé egy keskeny sávban volt kisebb csapadék.

FÉLELEM.

Ország elbeszélés.

(3)

Írta: CSEHOVANTAL.

Az ég azért ajándékoz meg Lennünket barátokkal, hogy legyen kinek elmondjuk azokat a titkainkat, amelyek külföldben agyonnyomnának bennünket. Engedje meg, használom ezt a jogot és mindent, mindent elmondhassak önnek. Csáládi életem, amelyet olyan sokan irigyelnek tőlem, az én legnagyobb szerencsétlenségem és a félelemem fő oka. Ostobán és furcsa módon nősültem. El kell mondanom, hogy már két évvel a házasság előtt szerettem a feleségemet, Masát és két esztendőig kellett utánajárnom míg megkegyeltem a kezét. Ötször kértem meg, s ő mind az ötször visszautasított, mert nem érdeklődött irántam. Mikor hatodszor kértem meg, letérdelve könyörgtem neki, hogy tegyen boldoggá, legyen a feleségem. Ekkor végre így szólott:

— Igen. De hozzátette: nem szeretem önt, de hü felesége leszek.

Nagy elragadtatással fogadtam szívembe a szavait. Akkor olyan tisztának, olyan egyszerűnek tetszett a dolog; és most? esküszöm önnek, hogy most egyáltalán nem tudom megérteni „Nem szeretem önt, de hü felesége leszek.” Mit jelentsen ez? Olyan ködössé, homályossá vált lelkemben ennek a néhány egyszerű szónak az értelme. Én most is olyan lángolóan szeretem, mint házasesetünk első napjaiban s ő most is olyan közönyös irányomban, mint akkor volt és megkönnyebülten lélezkzik föl, ha elmegyek hazulról. És mi egy tető alatt élünk, egy szobában hálunk, gyermekeink vannak, tegezzük egymást és vagyunk közös. Mit jelent ez? Miért van így? Érti ön ezt a dolgot, galambom? Kemény, borzasztó kemény kinszenvedés! Mert az egymáshoz való viszonyunkban olyan sok van amit nem tudok fölfogni, megérteni, majd gyűlölöm, majd magamat, majd meg mindakettőnket. Én gyötöröm, sanyargatom magamat és érzem, hogy elmém napról-napra tompább, zavartabb lesz és látom, hogy ő csupa daczból egyre szebb és csodálatraméltóbbá válik. Neki, az én ítéletem szerint ritka

módon pompás haja van és úgy tud mosolyogni, ahogyan több asszony ezen a világon nem tud. Én szeretem őt és tudom, érzem, hogy reménytelenül szeretem. Reménytelen szerelmmel hozzákötve lenni egy asszonyhoz, a tulajdon feleségemhez akinek már két gyermeke is van a házasságunkból! Hát érthető és nem irtóztatós ez? Hát nem százszor borzasztóbb egy kísértetnél, egy tulvilági jelenésnél?

Nagyon belejött a beszélgetésbe és bizonyára sohaig nem hallgatott volna el, ha szerencsére elő nem áll köcsünk a lovakkal és nem sürgeti az indulást. Fölszálltunk a kocsira és Gavrjuska, sapkáját levéve, annyi buzgalommal és szeretettel igazította meg a helyünket és rendezte el a takaróinkat, mintha már régóta vágyódott volna arra, hogy becses porhüvelyünkkel foglalkozhassék.

— Petrovics Dimitrij, engedje meg, hogy fölkeressem önt, szólott Gavrjuska, miközben olyanformán pislogott a szemeivel, mintha sírást akarna elnyomni és fejét mélyen lehajtotta a mellére. Gyakoroljon isteni irgalmasságot, folytatta. mert elesek az éhségtől.

— Nem bánom, jöhetsz, felelt Petrovics Dimitrij; három napig nálam maradsz, azután meglátjuk majd, hogy mi lehet érted tennem.

— Igen, igen, értem önt Petrovics Dimitrij, nagyon köszönöm a jóságát, hálálkodott Gavrjuska. Még ma utrakelek a faluja felé.

Hat versznyi utat kellett megtennünk hazáig. Petrovics Dimitrij szemmel láthatóan jobban érezte magát, mióta kiöntötte előttem szívének keserűségeit. A kezeimet még most is szorongatta ugyan, de már nem olyan görcsösen, mint azelőtt és nem volt olyan lázasan, olyan aggodalmasan fölindult állapotban. Arca valamivel vidámabbnak látszott és némi nyugodtsággal mondta, hogy legjobban szeretne visszamenni Pétervárra és újból államszolgálatba lépni, de sajátságos családi körülményei faluhoz kölik.

— Hja, ha boldogan élhetnék családom körében, akkor nem tarthatna vissza semmi sem attól, hogy visszatérjek. Az az eszme, amely már sok tehetséges fiatalembert esábitott a falura, nagyon rossz eszme. Rozs és

buza elég van nálunk Oroszországban, de annál nagyobb a hiány tudományosan képzett emberekben. Szükséges volna, hogy a tehetséges és jóeszű fiatal emberek a városban maradjanak és tudományokkal, művészetekkel és politikával foglalkozzanak. Másképen eszelekedni igen nagy botorság. Aztán kifejezte sajnálkozását azon, hogy holnap korán reggel bucsút kell vennie tőlem, de egy erdővásárlási ügyben okvetetlen személyesen kell megjelennie.

Borzasztó rosszul éreztem magamat. A szívem elszorult és nagyon, nagyon szomorú voltam, mert úgy tetszett nekem mintha leskelődnek, mikor hagyja barátom őrületlenül a boldogságát, hogy aztán megrabolhassam. Melleg, kéjes áramlat futott végig a testemen. A holdat láttam föltűnni, biborfényben uszva és akaratlanul is arra a magas, karcsu, kissé sápadt arcu asszonyra gondoltam, aki mindig izlésesen öltözködik s akit mindig valami pézsmafele, finom illat vesz körül. Rája gondoltam és jólesett lelkemnek az a tudat, hogy nem szereti a férjét.

Ahogy hazaértünk, nyomban vacsorához ültünk. Szergejevna Mária lerített és jóízűen nevetett a vásárolt dolgainkon. Konstatáltam, hogy valóban gyönyörű haja van és úgy tud mosolyogni, ahogyan senki más nem tud ezen a világon. Figyelemmel kísértem őt és úgy láttam, mintha minden mozdulatával, minden szavával azt mondaná Petrovics Dimitrijnek:

— Nem szeretem önt . . .

Ennyit csak, és nem többet. Én legalább így láttam, mert így óhajtottam látni. Petrovics Dimitrijt csakhamar elnyomta az álom. Vacsora után még vagy tíz percig az asztalnál maradt, aztán fölállott és így szólt:

— Ahogyan méltóztatik az uraságoknak. . . nekem holnap korán kell fölkelnem. Bocsanatot kérek, hogy visszavonulok.

Gyöngéden megcsókolta a feleségét, nekem pedig hálásan szorította meg a kezemet és megígértette velem, hogy a legközelebbi vasárnapon ismét meglátogatom.

(Folytatása következik.)

A főszerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

SZINHÁZAK.

Budapest, kedd, 1898. július 19-én.

VÁROSLIGETI SZINKÖR

Igazgató Föld Zsigmond.

Székely Kornél, a Magyar színház tagja, mint vendég.

Háromláb kapitány.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta: Kövessy Albert és Faragó Jerő.

Kezdeté 7 órákor.

BUDAI SZINKÖR.

Az össze-vissza fogadó.

(L'Auberge de Tohn-Bohn.)

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté 7 órákor.

KISFALUDY-SZINHÁZ

Ó-BUDÁN.

Igazgató: Fejér Dezsi

Stern izzák.

Kezdeté 7 és fél órákor.

Szt.-Lukácsfürdő.

Étterem, kávéház és amerikai bar.

Helyiségekben egész nap

katonazene.

Étkészítés teríték szerint. Pontos kiszolgálás.

Zérskelt árak.

Tisztelettel Fodor L. József.

Vendéglő-átvétel.

Van szerencsém mélyen tisztelt pártfogóim és a t. cz. közönség becses tudomására hozni, miszerint a

Szikszay Ferencz-féle vendéglőt

a nemzeti színház bérházában,

1898. július hó 20-án átveszem.

Kímő konyha, jó és tiszta italok nyújtása, valamint figyelmes és pontos kiszolgálás főfőrekrévesem leend.

Kiváló tisztelettel

EHM JÁNOS

Petánovits „Pilseni-sörészarnok” volt főpinczére.

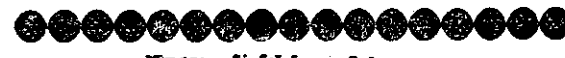
Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy

a párisi dr. Boiton Injektio Oriental már néhány napi használat után elmulasztja még a legdurvább és legelhanyagoltabb bajokat is, — főleg azokat, melyek Santal-olaj vagy Copalva-balzsammal kíséreltetni, mert ezek csak a gyomrot rongják, de a bajt nem gyógyítják meg.

Főraktár: Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest V., Széchenyi-tér és Nagykörönd-utca sarkán.

az üvegenként 1 forint kapható.

Finom női fehérneműket és

menyasszonyi kelengyéket

jutányos árban, legnagyobb választékban ajánl

Kanitz Ferencz és Tsa

szepességi vászonraktára

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Kézimunkák

nemkülönbön himzőanyagok és himzőszövetek rendkívül nagy választékban

szabott gyári áron kaphatók

Bérczi D. Sándor,

női kézimunka nagyiparosnál Budapest, Király-utca 4. szám. Képes ár egyezkedem 1185 eredeti kézimunka-rajzzal kívánatra rendelkezésre áll.

Gyári raktára a legjobbnak elismert „Victoria” kézhimzőgépnek

darabja 4 forint.

Viszonylagos arányos eredményt kapnak.

Hozzávaló himzőkeret és himzőanyagok nagy választékban.

Victoria kézhimző gép.

TÁVIRAT!!

Szombathely, július 17.

A ma megtartott kerékpárversenyek alkalmával az összes díjakat

kerékpárokon nyerték.

Városi raktár és zárt kerékpáriskola: **Royal-szálló.**

Folyó évi augusztus hó 1-től

Andrássy-ut 69. a „Plasztikon” épületében.

ADRIA

Soványító-szappan
 SAVON VERT DE L'AMIRAL
 (tepekrónat alapján) 1197
 Csak az általa kezelt testrészt, hasat, csípőt, tokát soványítja diéta, hivatali és egészségügyi akadályok nélkül. Orvosilag kipróbálva. Törvényileg védve. Ára darabonként 2 ft 50 kr.
 Főraktár: *Keresztespóthéka, Wlcs, 1.*

Idős és fiatal embereknek
 ajánlatos tanulságul
 dr. Müller egészs. tanácsos új bővített kiadásban megjelent műve a **megzavart ideg- és nemi-szervezetvől**
 és ennek radikális gyógyításáról. Bérmentes küldés 60 kr-ért bélyegekben.
 Curt Röber, Braunschweig.

Fontos önvédelemre.
 Bull Dogg-Nemesis
 6 lövőtű revolver csak

 4ft.
 Huska, szíjjal és töltényre
 Vadászgyerekek nagy választékban.
FÖLDESSY L.
 puskaüzem Budapest, Muzium-út 3. Vitézi székül- és utca vagy pénz előzetes beiktatás mellett. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

TITKOS BETEGSÉGEKET,
 húgyvesztéseket és sebeket, az önfertőt-tetés utóháján, az elgyengült férfiak, magán-lobok, a bujaker utókövetkezményeit, nőknél felfertőzést, bármennyire üdültök is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főkezeje és börtöng-egyeket gyógyít új gyógyszerrel, kímés elkerül, gyorsan és alaposan

Dr. GARAI ANTAL
 orvos, sebész-, szemész- és szülész tudor, v. or. kir. esk. orvos
 Budapest, belváros, IV. ker., Kigó-utca 1. szám. II. emelet. Bejárat a lépcsőnél.
 Rendel. naponta délelőtt 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 9 óráig.
 Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolnak és gyógy-szerekről is gondoskodva lesz.
 Nőknél külön várótartom.
 Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető:
NÉPSZERŰ UTMUTATÓ.
 (már a 12-ik kiadásban megjelent) a női betegségek és azok észszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 ft 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 ft be-küldése mellett bérmentve, vagy 90 kr. utánvét mellett.
 A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. II. A nemi élet breeding. III. Az önfertőt-tetés s az éjjeli magán-lobok. IV. Húgy-hókatár (tripper) és húgyvesztések. V. A bujaker (síphíj) A szívesfolyás. VII. Elgyengült férfiak VIII. Női magtalanság. IX. Az ariszervek megbetegedésének főtünyezője: a prostitúció.

FOGAK
 3 forinttól, anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolí-tani szájpaddal és anél-kül is (fogmunkák). Fogászati fiókában nélkül. (Cocain-injectio.) Igen tartós fogtömés. — Fogkoronák gyökerekre illesztetnek, melyek a szájpaddal töltésnél sokkal tartósabbak.
Fogorvos dr. NEUFELD,
 Budapest, Kossuth Lajos-ut. 4. Dreher-palota.

25 évi, részben katonaságban, a budapesti és bécsi kórházakban, részben magánorvosi praxisban szerzett bő tapasztalatok után gyógyítja, legrövidebb idő alatt, lelkiismeretes alaposan és biztos eredménnyel

Dr. Kajdacsy József
 v. or. és kir. ezredorvos
 a nemi betegségek elnevezése alatt összeg foglalható valamennyi bántalmat, makacs női és börtöng-egyeket, gyengeségl állapotokat pedig az orvosi világ által legújabbban felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Elektromasszage
 által.
 Lakik: Budapest, V., Váci-körút 4. I. emelet.
 Levelekre díjmentesen és kimerítően válaszol-tatik. Gyógyszerekről is gondoskodva lesz.
 Nőknél külön várótartom.
 Rendelés naponta 9—4 óráig és este 7—9 óig.

Ezernyolcszáz-Negyvennyolc

A Magyar
Szabadságharcz Története
 képekben.

Szerkesztette jeles írók és művészek közreműködésével
Jókai Mór, Bródy Sándor és Rákosi Viktor.

ELKÉSZÜLT

ezen díszmü 1000 egykoru képpel, kitünő kézírások, nevezetes ok-mányok, kiáltványok s egyéb jellemző nyomtatásokkal a dicső idők érdekes ere-klyeinek teljes gyűjteménye, mely a nagy korszak lefolyását hü képekben szemléltetően varázsolja elénk.

A képek időrendi sorrendben következnek egymásután, minden kép alatt magyarázó szöveggel, úgy hogy a munka ifjunak és öregnek egyaránt élvezetes olvasmányt nyújt.

A munka daczára rendkívül diszes voltának föltötte olcsó,
30 füzetnek 9 forint,
diszkötésben 12 frt az ára,
 külön diszkiadás amerikai simított velin-papiron nyomva 15 frt.

Megrendelhető füzetekben előfizetés után és kötve utánvéttel vagy csekély **havi 1 frtos** részletre is.

Alatti rendelőlapot tessék levelezőlapra ragasztva a kiadóhivatalba beküldeni.

Az „Országos Hírlap” kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadótól Révai Testvérek irodalmi intézet részvényletszágától az

Ezernyolcszáznegyvennyolc
 a magyar szabadságharcz képekben című díszmüvet füze 30 füzetben 9 frt, kötve diszkötésben 12 frt-ért, ugyanaz amerikai simított papiron 15 frt-ért és kötelezem magamat a mű átvételétől kezdve havonként 1 frtot mind-addig a munka kiadónak Budapestán átadni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbízás után (30 kr. postaköltség hozzá-számítása mellett) beszedhetők.

Hely és lakos: _____ Név és cím: _____

Az „Országos Hírlap” tek. kiadóhivatalának Budapest, József-körút 66. sz.

Rendelő-lap.
 Alulírott ezennel megrendelem íly című művet:

Ezernyolcszáznegyvennyolc
 a magyar szabadságharcz 1848/49-ben írták Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor

30 füzetben 9 frjával a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett:

Előfizetek és postautalványon beküldök:
 6 füzetre frt 1.00 24 füzetre frt 7.20
 12 „ „ 2.00 30 „ „ 9.—

Hely és lakos: _____ Név és cím: _____

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Cél szerző az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekből vagy postautalványon.

Apró hirdetések 20 kr.-on alól nem közölteknek.

LEVELEZÉS.

Marta. Papier partie longtemps parait perdu. Reclamé ou je réclamerai si vous voulez. Sont très jolie. Merci ma chère amie. Paris. Phot. 1703-1

Rókuska az előbbre tört ez a tanácsadás nem jött, utóbbin azonban ott lesz. Remnant sok dolgom van, de azért szeretném mindig közelében lesni, miről már alig várom, hogy írassak. Nagyon fáj, hogy találkozásunk még sokáig húzódik el, de azért ha és bizetlen vonzódásomtól jövőben sem tántoríthatja el semmi imádatot. 1699-1

Ormeister. Nem tudom, hogy miért nem kapok választ, talán azért, mert nincsen hozomány? Kérek választ. 1701-1

Ange chérie. Can't come. Wrote longletter. Gutfieyours. Z. 19. 6855-1

Szöke Sárika. Lattam az ablakból viruló arczát s igen örülök, hogy oly hamar kiveverte a betegségét, különben mikorin renéhetem a nagyon várt találkát? Csókolja kezét Lucziás. 5358-1

Visegrád. Jövök, várjál 10-kor az állomásnál. Csókollak. 5362-1

HÁZASSÁG.

Melyik idősebb ur volna oly nemesszívú egy 21 éves háziasszonyt nevelt szegény leányt rövid idő alatt feleségül venni. Választ kérek debreczeni vasúti postán maradó „Iren” jelű alatt. 1709-2

ALLÁST KERES.

Ügyes szobaleány, ki szépen vasal, ajánlkozik urasági házhoz, csakis vidékre, azonnali lépésre. Czim a kiadóhivatalban. 1697-3

A kereskedelmi szaktanfolyamot sikerrel végzett fiatal leány irodai alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5120-3

Okleveles óvónő ajánlkozik családnak gyermekek mellé, hosszú évek gyakorlatával b.r. gyönyörű kézimunkákat végez s varrni is tud; beszél magyarul s keveset németül. Czim a kiadóhivatalban. 1575-3

ALLÁST KAPHAT.

Zanulioleányok egy kitűnő nőruhavarrónőnél azonnal felvétetnek. Czim a kiadóhivatalban. 5260-4

OKTATÁS.

Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület gyorsírási tanfolyamain még e hónapban **Évesgyé Mezzyré Bányai Amánia** okl. tanárnőnek nemcsak mint eddig felügyelete, hanem ezental személyes vezetése alatt magyar és német nyelvű új kurzusok kezdődnek. Nő- és férfijelentkezőket ezen gyorsírási, továbbá Remington gépirási tanfolyamokra felvesz **Glogowski és Társa** Bpest. Erzsébet-tér 16. 6849-5

Német tanárno, ki a német nyelvet szép nyelvtani és finom kiejtéssel beszéli, kerestetik egy úri nőhöz órák adására. Czim a kiadóhivatalban. 5288-5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Ház-eladás Veszprémben. Dunst Ferenozné örökösai háza, mely 30 év óta virágzó épületfa-üzlettel van összekötve, vasúti állomás mellett, azonnal eladó vagy bérbeadó. — Közvetítők díjaztatnak. Tudakozódhatni **Kopácsy Kálmán**nál **Kapoly, Somogy megye.** 1705-7

Egy nyári lakásra alkalmas ház kerestetik megvételre, évenkénti részletfizetésre a fővároshoz közel. Kivántatik 3 szoba, konyha stb. s lehetőleg szép nagy telek. Czim a kiadóhivatalban. 5290-7

Megbízható és jártas egyén venni szandekozóknak ház-és telekeladásokat (Ujpest környékén) jutányosan közvetít. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Czim a kiadóhivatalban. 5293-7

Ujpest legszebb helyén újonnan épült ház, a villamos vasúti állomás mellett, 14.000 forintért eladó. Szükséges tőke 6000 forint, a többi bankteher. Czim a kiadóhivatalban. 5020-7

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg a körvasút közvetlen közelében egy 2000 négyszögöl nagyságu telek jutányos áron eladó. 5256-7

Csömörön egy 1600 négyszögöl és egy 800 négyszögölnyi nagyságu szőlő, a legjobb minőségű, természettel együtt, olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5254-7

Uriház Ujpesten, 300 négyszögöl kifizetett telken modern igényeknek megfelelően építve, 8 1/2 évi adómentességgel, a palota-ujpesti vasútállomás közelében és két villamos-vonal közt, előnyös feltételek mellett eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4958-7

ELADÁS.

Garçon-butor egy szobára, eladó, IX., Liliom-utca 21. Bőrbetét a házmesternél. 1707-8

Eladó 3 kemenczés feketepékség, napi 150-170 ft forgalommal. Czim a kiadóhivatalban meg tudható. 5074-8

Nagyon olcsón eladó egy diván. Czim a kiadóhivatalban. 5286-8

VÉTEL.

Női kerékpár olcsó ár mellett megvételre kerestetik. Levéلبeli ajánlatot a kiadóhivatal közvetít. Bicycli 60" jelű alatt. 5284-9

Sürgős vételre kerestetik egy még teljesen jókarban levő kerékpár. Arral ellátott ajánlatot a kiadóhivatal továbbít „Versenygép” czímen. 5336-9

Kasznált, de jó karban levő kassa megvételre kerestetik. Ajánlatot „Kassa” jelű alatt a kiadóhivatal közvetít. 5340-9

KIADÓ SZOBÁK.

Utczai földszintes szoba, csinosan bútorozva, tágas, két ablakos, a Kazinczy- és Kerepesi-ut sarkától pár lépésnyire, f. é. augusztus hó elsejétől kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5334-10

Egy zugligeti nyaralóban, mely közvetlen a villanyos vonat megállóhelye mellett, egy nagy fenyvesekkel és más nagy árnyas fákkal beültetett telken áll, egy szoba, egy esetleg két magányos ur részére az idegy előrehaladottsága miatt, jutányosan azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5324-10

Szépen bútorozott tisztá szoba teljes ellátással azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5078-10

A lépcsőházból különbejáratu elegáns bútorozott udvari szoba a nyugati pályaudvar közelében olcsón kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5314-10

Csinosan bútorozott szobák azonnal kiadók teljes ellátással egy urnak 40 frt, kétőnek 70 frt. Pálffy Gyuláné Üllői-ut 30., II. lépcső, ajtó 17. 1715-10

A Csengeri-utczában csinosan berendezett udvari szoba különbejárattal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4990-10

Szépen bútorozott utczai szoba és előszoba külön bejárattal, mérsékelt áron kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5170-10

LAKÁS KERESTETIK.

A főváros közel eső nyaralóban keres intelligens keresztény fiatal ember egy szobát és teljes ellátást. Arral ellátott levelek „Nyaraló” jelű alatt e laphoz intézendők. 5306-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Egy szép kétbejáratu kétszobás lakás a lipótvárosban augusztus 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5320-13

A Garai-utczában 2 utczai szoba, előszoba, konyha, speiz stb.-ből álló lakás sürgős elutazás miatt rendkívül olcsó áron kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5236-13

HITEL—PÉNZ.

Tőke-pénzesek minden rizikó nélkül elhelyezhetik pénzüket takarékpénztáraknál 5 1/2, biztos váltóknál 7 1/2%-ra, jó vállalatokban 8-12%-ra. Czim a kiadóhivatalban. 1695-14

Tőkepénzesi keres szabadalmazásra részint már bejelentett több újdonság tulajdonosa egy **hengerelt bor-, sör- és petroleum-hordók** készítését célzó gyárnak **Magyarországon** való létesítésére. Ajánlatok „Tőkepénzes” jelű alatt a kiadóba kéretnek. 1711-14

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Egy nagy utczai pineze, a lipótvárosi vásárcsarnok közvetlen mellett, műhelynek, vagy nagy raktárnak egyaránt alkalmas azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5322-17

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyloeti helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten augusztus 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662-17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706-17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle Pemeteftű-czukorkát. 1537-18

Fedett kuglizót zártkörű társaságok egyes napokra herbe vehetnek. Czim a kiadóhivatalban. 4744-18

Czimbalom- tanárnő mérsékelt áron ad alapos oktatást. Czim a kiadóhivatalban. 5180-18

13 éves fiamat a nyári hónapokra, az főváros közelében levő nyaralóban egy intelligens családnak teljes ellátásra adni kívánom. A fizetési igények megjelölésével ellátott ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 5350-18

Társas utazás

a csodás szépségű Salzkammergutba a bécsi jubileumi kiállítás megtekintésével.

Gmunden, Traun-tó, Ebensee, Ischl, Salzburg és környéke u. m. Hellbrunn, Gaisberg, Berchtesgaden, Königssee, Grác stb.

Indulás 1898. július 30. Visszaérkezés 1898. augusztus 9.

Részvételi ár: II. oszt. gyorsvontató-jegy, I. oszt. hajójegy, elsőrendű teljes ellátás, bérkocsik, látványossági és belépti-jegyek stb.

Személyenkint 135 frt. Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál a

Gyógyfürdők-, Üdülőhelyek- és Utazási-központi iroda, V., Dorottya-utca 13.

az Aldunára és Herkulesfürdőbe,

a Vaskapuhoz és Ada-Kalah-szigetere; Indulás 1898. július 23.

Visszaérkezés 1898. július 27.

Részvételi ár: II. oszt. gyorsvontató-jegy, I. oszt. hajójegy, elsőrendű teljes ellátás, bérkocsik stb.

Személyenkint 36 frt.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál a

Gyógyfürdők-, Üdülőhelyek- és Utazási-központi iroda, V., Dorottya-utca 13.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Katángy-Naptár-a

1899-re,

melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni,

hirdetések közlésére a legalkalmasabb.

Hirdetéseket elfogad:

az ORSZÁGOS HIRLAP kiadóhivatala

VIII. ker., József-körút 65. szám.